

REFERENČNÝ RÁMEC EURÓPSKA MESTSKÁ INICIATÍVA – INOVATÍVNE ČINNOSTI

TRETIA VÝZVA NA PREDKLADANIE NÁVRHOV V
RÁMCI EURÓPSKEJ MESTSKEJ INICIATÍVY –
INOVATÍVNE AKCIE
06/05/2024 – 14/10/2024

06/05/2024

Co-funded by
the European Union

Obsah

1.	ÚVOD	2
2.	OPRÁVNENÉ ORGÁNY – KTO MÔŽE PODAŤ ŽIADOSŤ	3
2.1	PRVÁ KATEGÓRIA	4
2.2	DRUHÁ KATEGÓRIA	4
2.3	TRETIA KATEGÓRIA	6
2.4	SPOLOČNÉ POŽIADAVKY NA OPRÁVNENÉ MESTSKÉ ORGÁNY.....	6
3.	TEMATICKÉ KRYTIE TRETEJ VÝZVY NA PREDKLADANIE NÁVRHOV EUI-IA.....	8
3.1.	ENERGETICKÁ TRANSFORMÁCIA	8
3.2.	TECHNOLÓGIE V MESTACH	17
4.	FÁZY PROJEKTU	25
5.	ZÁSADY FINANCOVANIA	26
6.	TVORBA A VYPRACÚVANIE PROJEKTOV	27
6.1	PARTNERSTVO	27
6.2	INTERVENČNÁ LOGIKA PROJEKTU A PRACOVNÝ PLÁN	31
6.3	PODPORA OF ZO STRANY EXPERTOV	32
6.4	PRENOS	32
6.5	KATEGÓRIE NÁKLADOV	35
7.	POSTUP PODÁVANIA ŽIADOSTI	36
8.	VÝBEROVÉ KONANIE	37
8.1	KONTROLA OPRÁVNENOSTI.....	37
8.2	STRATEGICKÉ HODNOTENIE	39
8.3	OPERATÍVNE HODNOTENIE	40
8.4	HODNOTIACI BODOVACÍ SYSTÉM.....	40
8.5	KRITÉRIÁ VYLÚČENIA ŽIADATEĽOV O GRANT	41
9.	ÚVODNÁ FÁZA A UZATVÁRANIE ZMLÚV	42
10.	AKO ZÍSKAŤ POMOC.....	43
11.	KĽÚČOVÉ DÁTUMY	44

1. ÚVOD

Legislatívny balík v oblasti politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zahŕňa zriadenie Európskej mestskej iniciatívy (stanovené v článku 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde¹ – nariadenie o EFRR/KF) – nástroja Európskej únie, ktorý je **nástupcom iniciatívy mestské inovatívne činnosti realizovanej počas programového obdobia 2014 – 2020**. Táto nová iniciatíva je základným nástrojom na podporu miest všetkých veľkostí, rozširovanie kapacít a vedomostí, podporu inovácií a vývoj prenosných a rozšíriteľných inovačných riešení mestských výziev s významom pre Európsku úniu (EÚ). Konečným cieľom je inšpirovať k využívaniu hlavných programov politiky súdržnosti v mestských oblastiach s overenými inováciami, najmä tých, ktoré získavajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) na špecifické ciele vymedzené v článku 3 nariadenia o EFRR/KF², a posilniť inovačné schopnosti miest ako príjemcov alebo sprostredkovateľov pri riadení týchto fondov.

Jedným z hlavných cieľov Európskej mestskej iniciatívy (EUI), najmä jej časti inovatívne činnosti (EUI-IA), je pokračovať v podpore, ktorá sa začala iniciatívou mestské inovatívne činnosti, a to **poskytnutím priestoru a zdrojov mestským orgánom v celej Európe na identifikáciu nových inovačných riešení vzájomne prepojených a komplexných miestnych výziev súvisiacich s udržateľným rozvojom miest a na experimentovanie s nimi (prostredníctvom pilotných projektov)**. Prostredníctvom iniciatívy EUI-IA budú mať mestské orgány možnosť otestovať, ako nové a neoverené riešenia fungujú v praxi a ako reagujú na zložitost' reálneho života. Procesy a výsledky experimentovania budú sledovať partnerské mestá z iných krajín (partneri pre prenos) s cieľom podporiť a posilniť prenosnosť a replikovateľnosť testovaných inovačných riešení v celej EÚ.

Mestské orgány by mali využiť príležitosť, ktorú ponúka EUI-IA, a vyskúšať inovačné prístupy a pracovné metódy mimo rozsahu pôsobnosti „bežných projektov“ (ktoré by mohli byť financované z „tradičných“ zdrojov financovania vrátane hlavných programov EFRR). EUI-IA umožňuje mestám premeniť ambiciózne a kreatívne nápady na prototypy, ktoré sa môžu otestovať v reálnom mestskom prostredí. Inými slovami, EUI-IA podporuje pilotné projekty, ktoré sú príliš riskantné na to, aby boli financované z tradičných zdrojov financovania, za predpokladu, že sú vysoko inovačné a experimentálne.

Projekty EUI-IA sa vyberajú prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov na jednu alebo viacero tém, ktoré navrhuje Európska komisia (EK). EUI má celkový rozpočet z EFRR vo výške 450 miliónov EUR, z čoho 75 % je vyčlenených na podporu časti EUI-IA. **Každý projekt môže získať maximálne 5 miliónov EUR spolufinancovania z EFRR a realizácia projektu by mala prebiehať maximálne 3,5 roka.**

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021R1058>. Špecifické ciele, na ktoré sa EFRR zameriava, budú špecifikované v každej jednotlivej výzve na predkladanie návrhov v rámci európskej mestskej iniciatívy – inovatívne činnosti.

² *Tamtiež.*

EUI riadi Generálne riaditeľstvo EK pre regionálnu a mestskú politiku (DG REGIO) prostredníctvom nepriameho riadenia. Ako poverený subjekt na implementáciu EUI určila EK francúzsky región Hauts-de-France. Na pomoc poverenému subjektu a na zabezpečenie každodenného riadenia EUI bol zriadený stály sekretariát EUI.

Na základe tohto referenčného rámca poverený subjekt vyzýva oprávnené orgány, aby predložili návrhy projektov v rámci tretej výzvy na predkladanie návrhov EUI-IA. Na túto výzvu na predkladanie návrhov je vyčlenený orientačný rozpočet vo výške 90 miliónov EUR z EFRR.

V tomto dokumente sa stanovujú požiadavky a postup, ktorý sa musí dodržať pri tretej výzve na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA. Mal by sa čítať v spojení s Usmernením k EUI-IA, pracovným dokumentom s formulárom žiadosti a s ďalšími dokumentmi uverejnenými na webovom sídle EUI, ktoré sa týkajú tejto výzvy.

2. OPRÁVNENÉ ORGÁNY – KTO MÔŽE PODAŤ ŽIADOSŤ

O podporu pri realizácii iniciatívy EUI-IA môžu žiadať tieto orgány:

- **Prvá kategória:** akýkoľvek miestny orgán lokálnej administratívnej jednotky vymedzenej podľa stupňa urbanizácie (DEGURBA) Eurostatu ako veľkomesto, mesto alebo prímestská časť (zodpovedajúce kódu DEGURBA 1 alebo DEGURBA 2 Eurostatu), ktorá má najmenej 50 000 obyvateľov.
- **Druhá kategória:** združenie alebo zoskupenie mestských orgánov s právnym štatútom organizovanej aglomerácie zložené z lokálnych administratívnych jednotiek, kde väčšina (najmenej 51 %) obyvateľov žije v lokálnych administratívnych jednotkách vymedzených podľa stupňa urbanizácie (DEGURBA) Eurostatu ako veľkomestá, mestá alebo prímestské časti (zodpovedajúce kódu DEGURBA 1 alebo kódu DEGURBA 2) a kde celkový počet obyvateľov spolu je najmenej 50 000.
- **Tretia kategória:** združenie alebo zoskupenie mestských orgánov bez právneho štatútu organizovanej aglomerácie, kde všetky zúčastnené mestské orgány (hlavný mestský orgán aj pridružené mestské orgány) sú lokálnymi administratívnymi jednotkami vymedzenými podľa stupňa urbanizácie (DEGURBA) Eurostatu ako veľkomestá, mestá alebo prímestské časti (zodpovedajúce kódu DEGURBA 1 alebo kódu DEGURBA 2) a kde celkový počet obyvateľov spolu (hlavný mestský orgán aj pridružené mestské orgány) je najmenej 50 000 obyvateľov.

Formulár žiadosti k výzve na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA môžu predložiť len oprávnené mestské orgány v zmysle vymedzenia v predchádzajúcom texte.

Vymedzenie lokálnych administratívnych jednotiek, ako aj klasifikácia podľa stupňa urbanizácie a údaje o počte obyvateľov vychádzajú z informácií uvedených v tabuľke zhody EUI-IA (https://www.urban-initiative.eu/sites/default/files/2024-05/EUI-IA_Call_3_Correspondence_table.xlsx). Táto tabuľka sa použije ako hlavný referenčný dokument na kontrolu oprávnenosti. Žiadatelia sa vyzývajú, aby si overili svoju oprávnenosť podľa tabuľky zhody a poskytli informácie o lokálnych administratívnych jednotkách v rámci ich administratívnych hraníc a údaje o počte obyvateľov. Pred vyplnením formulára žiadosti sa dôrazne odporúča vykonať vlastné posúdenie oprávnenosti (na základe uvedenej tabuľky zhody). V prípade nedostatkov, nezrovnalostí alebo pochybností týkajúcich sa výkladu údajov uvedených v tabuľke zhody k EUI-IA sa žiadateľom odporúča, aby pred vyplnením a odoslaním formulára žiadosti kontaktovali stály sekretariát. Počas výberového konania bude stály sekretariát vykonávať kontrolu oprávnenosti výlučne na základe informácií vyplnených vo formulári žiadosti. V prípade, že nie je isté, či je žiadateľ oprávneným uchádzačom, sa stály sekretariát spojí so všetkými príslušnými partnermi vrátane Eurostatu, aby určil oprávnenosť.

2.1 PRVÁ KATEGÓRIA

- Obce/mestské zastupiteľstvá/okresy, ktorých administratívne hranice zodpovedajú jednej lokálnej administratívnej jednotke. V tomto prípade sa lokálna administratívna jednotka klasifikuje ako veľkomesto, mesto alebo prímestská časť podľa stupňa urbanizácie (kód 1 a/alebo 2 v tabuľke zhody – stĺpec Stupeň urbanizácie) a má najmenej 50 000 obyvateľov.
- Obce/mestské zastupiteľstvá, ktorých administratívne hranice zahŕňajú niekoľko lokálnych administratívnych jednotiek. Platí to v prípade obcí/mestských zastupiteľstiev v Portugalsku, Írsku, Grécku, na Malte a v Lotyšsku, kde vymedzenie lokálnej administratívnej jednotky Eurostatu nezodpovedá obciam/mestským radám, ale nižším ako obecným jednotkám (malým obciam) alebo štatistickým jednotkám (volebným obvodom). V tomto prípade môže byť obec/mestské zastupiteľstvo oprávnené len vtedy, ak má spolu 50 000 obyvateľov a ak väčšina (najmenej 51 % obyvateľov) žije v lokálnych administratívnych jednotkách klasifikovaných ako veľkomestá, mestá alebo prímestské časti podľa stupňa urbanizácie (kód 1 a/alebo 2 v tabuľke zhody – stĺpec Stupeň urbanizácie).

2.2 DRUHÁ KATEGÓRIA

Organizované aglomerácie, ktoré sú združením/zoskupením mestských orgánov a spĺňajú tieto kritériá:

- Byť oficiálne uznaný ako úroveň miestnej samosprávy (odlišná od regionálnej a provinčnej úrovne) podľa vnútroštátneho práva s povinnosťou obcí/mestských zastupiteľstiev vstúpiť do organizácie na vyššej ako obecnej úrovni (preto do tejto kategórie nepatria združenia, ktoré sú vytvorené na dobrovoľnom základe, na konkrétny účel a/alebo s obmedzeným trvaním).

- Tvoria ich len obce/mestské zastupiteľstvá (preto do tejto kategórie nepatria združenia, ktoré zahŕňajú iné inštitúcie, ako sú univerzity, obchodné komory atď.).
- Mať osobitné právomoci stanovené vnútroštátnym právom, ktoré delegujú zúčastnené obce v rámci oblastí politiky relevantných pre projekt EUI-IA. Združenia sa vyzývajú, aby poskytli presný odkaz na vnútroštátny právny rámec. Organizované aglomerácie majú výlučné právomoci na navrhovanie a vykonávanie v oblastiach politiky relevantných pre projekt EUI-IA.
- Mať osobitnú politickú (s nepriamym zastúpením zúčastnených obcí) a administratívnu (špecializovaný personál) štruktúru.

Príklady oprávnených organizovaných aglomerácií v rámci EUI-IA sú:

- Francúzsko: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Etablissements Publics Territoriaux (EPT) a Communautés de Communes.
- Taliansko: iba Città Metropolitane a Unione di Comuni. Upozorňujeme, že Consorzi, Gruppi di Azione Locale (GAL), Convenzione dei Comuni alebo akékoľvek iné organizované aglomerácie, ktoré sa podľa talianskych vnútroštátnych právnych predpisov (Testo Unico degli Enti Locali) nepovažujú za miestne orgány, nie sú oprávnené.
- Nemecko: Landkreis.
- Španielsko: Mancomunidades a Area Metropolitana Barcelona. Upozorňujeme, že „Diputaciones provinciales“ (provinčné vlády) sa považujú za orgány provincií, a preto sa neuznávajú za oprávnené organizované aglomerácie.
- Portugalsko: Comunidades Intermunicipais (CIM).

Európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS), ktorých partnerstvá sú zložené len z mestských orgánov (ako je vymedzené v predchádzajúcom texte) a ktoré majú špecifické kompetencie v oblasti tvorby a vykonávania politík relevantných pre výzvu EUI-IA, sa považujú za organizované aglomerácie, a preto sa môžu uchádzať o podporu v rámci výziev EUI-IA ako hlavné alebo pridružené mestské orgány. EZÚS, ktorých partnerstvá zahŕňajú iné organizácie (napr. členské štáty, regionálne orgány, združenia, univerzity atď.), sa nepovažujú za organizované aglomerácie a nemôžu sa uchádzať o podporu ako hlavné alebo pridružené mestské orgány, ale môžu sa pripojiť ako partneri pre realizáciu návrhu predloženého oprávneným mestským orgánom.

V rámci EUI-IA sa organizované aglomerácie považujú za jeden mestský orgán, ktorý zastupuje všetky zúčastnené obce/mestské zastupiteľstvá. Z tohto dôvodu sa v návrhu projektu predloženom organizovanou aglomeráciou táto organizovaná aglomerácia uvedie ako hlavný mestský orgán. Na overenie oprávnenosti organizovaných aglomerácií stály sekretariát skontroluje, či je celkový počet obyvateľov aspoň 50 000 a či väčšina (najmenej 51 % obyvateľov) žije v lokálnych administratívnych jednotkách zapojených do aglomerácie, ktoré sú klasifikované ako veľkomestá, mestá alebo prímestské časti podľa stupňa urbanizácie.

2.3 TRETIA KATEGÓRIA

Akémkoľvek združenie mestských orgánov (vnútroštátne/regionálne združenia mestských orgánov, územné dohody, rozvojové okresy atď.), ako aj jednotlivé mestské orgány bez formalizovaných dohôd o spolupráci, ktoré však chcú spoločne podať žiadosť, môžu podať žiadosť s uvedením hlavného mestského orgánu spomedzi zapojených obcí/mestských zastupiteľstiev a uviesť ostatné ako pridružené mestské orgány.

Na to, aby boli všetky zapojené mestské orgány (hlavné aj pridružené mestské orgány) oprávnené, musia byť uznané ako lokálne administratívne jednotky a klasifikované ako veľkomestá, mestá alebo prímestské časti podľa stupňa urbanizácie Eurostatu (kód DEGURBA 1 alebo DEGURBA 2). V prípade mestských orgánov, ktorých administratívne hranice zahŕňajú viac ako jednu lokálnu administratívnu jednotku, platia rovnaké pravidlá pre vymedzenie stupňa urbanizácie opísané v oddiele 2.1. Vzťah medzi hlavným a pridruženým mestským orgánom nie je v čase predloženia formulára žiadosti potrebné formalizovať. V prípade schválenia a podpory žiadosti bude potrebné vzťah formalizovať vo forme dohody o partnerstve (stály sekretariát poskytne hlavnému mestskému orgánu vzor).

Z doterajších skúseností vyplýva, že pri jednotlivých projektoch realizovaných združeniami alebo zoskupeniami miest bez štatútu organizovanej aglomerácie, ktoré tvoria viac ako 3 mestské orgány (hlavné a pridružené mestské orgány) bez územnej príľahlosti, hrozí strata súdržnosti a ťažkosti pri dosahovaní zmysluplných výsledkov. Preto sa odporúča, aby združenia a/alebo zoskupenia mestských orgánov (bez štatútu organizovanej aglomerácie), ktoré chcú podať žiadosť, územne susedili a snažili sa obmedziť počet zapojených pridružených mestských orgánov.

2.4 SPOLOČNÉ POŽIADAVKY NA OPRÁVNENÉ MESTSKÉ ORGÁNY

Okrem zásad uvedených v predchádzajúcom texte pre každú konkrétnu kategóriu oprávnených mestských orgánov sa na všetky oprávnené mestské orgány v rámci EUI-IA vzťahujú tieto zásady:

- Všetky mestské orgány musia mať sídlo v členskom štáte EÚ.
- Formulár žiadosti k výzve na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA môžu predložiť len oprávnené mestské orgány v zmysle vymedzenia v predchádzajúcom texte. Formulár žiadosti predložený partnerom pre realizáciu bude vyhlásený za neoprávnený.
- Mestské orgány (v zmysle vymedzenia v predchádzajúcom texte) môžu byť v návrhu projektu uvedené len ako hlavné a/alebo pridružené mestské orgány. Kategória partnerov pre realizáciu je vyhradená len pre inštitúcie a/alebo organizácie, ktoré nie sú uznané za mestské orgány v rámci EUI-IA.
- Ak si inovačné riešenia vyžadujú prístup na rozhraní medzi mestom a vidiekom alebo funkčnou oblasťou, je možné zahrnúť lokálne administratívne jednotky vymedzené ako vidiecke podľa ich

stupňa urbanizácie (kód DEGURBA 3 Eurostatu) ako partnerov pre realizáciu. Upozorňujeme, že ich počet obyvateľov sa nezapočítava v rámci dosiahnutia minimálnej hranice oprávnenosti 50 000 obyvateľov. Dôvod zaradenia lokálnych administratívnych jednotiek vymedzených ako vidiecke musí byť jasne uvedený a odôvodnený vo formulári žiadosti.

- Mestský orgán alebo organizovaná aglomerácia sa môže zapojiť len do jedného návrhu projektu v rámci každej výzvy na predkladanie návrhov (aj keď sú tieto návrhy projektov predložené v rámci rôznych tém v tej istej výzve na predkladanie návrhov). Toto pravidlo sa vzťahuje aj na pridružené mestské orgány (obec môže byť zapojená len do jedného návrhu projektu, či už ako hlavný mestský orgán, alebo ako pridružený mestský orgán).
- Mestské orgány, ktoré už získali podporu v rámci schváleného projektu Európskej mestskej iniciatívy v rámci predchádzajúcej výzvy na predkladanie návrhov, nemôžu predložiť nový formulár žiadosti.
- Mestské orgány musia dodržiavať požiadavky týkajúce sa vylúčenia z prístupu k financovaniu (podrobnejšie informácie sú uvedené v nasledujúcom texte v časti 8.5. „Kritériá vylúčenia žiadateľov o grant“ a v kapitole 3.3. „Kritériá vylúčenia pre žiadateľov o grant“ Usmernenia k EUI-IA).

Agentúry a spoločnosti (napr. v oblasti energetiky/odpadového hospodárstva, hospodárskeho rozvoja, podpory cestovného ruchu atď.), ktoré sú v úplnom alebo čiastočnom vlastníctve obce/mestského zastupiteľstva, sa nepovažujú za lokálne administratívne jednotky, a preto ich nemožno uznať za oprávnené mestské orgány. Napriek tomu sa tieto organizácie môžu zapojiť do partnerstva ako partneri pre realizáciu (podrobnejšie informácie o úlohách a povinnostiach partnerov pre realizáciu sú uvedené v Usmernení k EUI-IA kapitole 2.1.2 s názvom Typológia Európskej mestskej iniciatívy – partneri pre inovatívne činnosti).

Upozorňujeme, že v prípade združení alebo zoskupení mestských orgánov s právnym postavením organizovaných aglomerácií (druhá kategória oprávnených orgánov – viac podrobností v predchádzajúcom texte) sa inštitúcia vrátane všetkých ostatných zúčastnených mestských orgánov v rámci EUI-IA považuje za jeden mestský orgán, a preto sa aglomerácia uvedie ako hlavný mestský orgán. V prípade združení alebo zoskupení mestských orgánov bez právneho štatútu organizovanej aglomerácie (tretia kategória oprávnených orgánov – viac podrobností v predchádzajúcom texte) sa od zúčastnených mestských orgánov požaduje, aby jednu obec uviedli ako hlavný mestský orgán a ostatné obce ako pridružené mestské orgány.

3. TEMATICKÉ KRYTIE TRETEJ VÝZVY NA PREDKLADANIE NÁVRHOV EUI-IA

EUI bola zriadená ako jeden z nástrojov na podporu vykonávania Urbánnej agendy pre EÚ – kľúčový nástroj na vykonávanie Novej Lipskej charty. V nadväznosti na prístup mestských inovatívnych činností sa budú výzvy na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA vyhlasovať na témy, ktoré EK vymedzila na základe Novej Lipskej charty a na základe priorít EK, ktoré predstavujú medziodvetvový rozmer, ako napríklad ekologická a digitálna transformácia. S cieľom zvýšiť zrozumiteľnosť projektov EUI-IA vzhľadom na politiku súdržnosti a uľahčiť ich následné rozšírenie a/alebo replikáciu s financovaním z EFRR sa vo výzvach na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA uvádzajú aj špecifické ciele politiky súdržnosti, na ktoré sa výzva zameriava. Žiadatelia budú musieť venovať osobitnú pozornosť preukázaniu relevantnosti riešení, ktoré navrhujú otestovať, z hľadiska predložených špecifických cieľov politiky súdržnosti. Vymedzuje sa aj zoznam ukazovateľov (t. j. ukazovateľov, ktoré sa budú používať a monitorovať spolu s ďalšími ukazovateľmi, ktoré si stanovujú projektoví partneri), aby sa uľahčilo pochopenie požadovaných účinkov na úrovni projektu a umožnilo sa spočítanie výsledkov na úrovni oblasti politiky a/alebo na úrovni EUI-IA.

V rámci tretej výzvy na predkladanie návrhov môžu žiadatelia predkladať návrhy projektov zamerané na jednu z dvoch tém: Energetická transformácia a Technológie v mestách.

3.1. ENERGETICKÁ TRANSFORMÁCIA

CELKOVÉ VYMEDZENIE A KONTEXT TÉMY „ENERGETICKÁ TRANSFORMÁCIA“

Energia je v súlade s [Európskou zelenou dohodou](#) ústredným prvkom prechodu Európskej únie ku klimateckej neutralite do roku 2050. Odvetvie energie, ktoré je zodpovedné za viac než 75 % emisií skleníkových plynov v EÚ, prechádza hlbokou transformáciou na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Ruská agresívna vojna proti Ukrajine takisto pripomenula kritickú závislosť Európy od fosílnych zdrojov energie a veľkú hospodársku daň, ktorú si ich prípadný nedostatok vyberá najmä od zraniteľných skupín a odvetví, ktoré sú od energie mimoriadne závislé.

V rámci svojej reakcie EÚ prijala plán [REPowerEU](#), ktorého cieľom je: i) znížiť závislosť EÚ od fosílnych palív prostredníctvom úspor energie; ii) diverzifikovať dodávky a iii) rýchlo nahradiť fosílna palivá obnoviteľnými a nízkouhlíkovými alternatívami.

Komisia nedávno navrhla zaradiť čisté technológie a biotechnológie (vrátane výroby a spotreby energie) medzi kritické technológie, na ktorých má stáť nezávislosť priemyslu a dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ, v rámci Platformy strategických technológií pre Európu (STEP)³.

EÚ sa opiera o komplexný legislatívny a politický rámec, ktorý stanovuje ciele v oblasti využívania energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej účinnosti a dekarbonizácie fondu budov. Dosiahnutie týchto cieľov si vyžaduje mobilizáciu všetkých aktérov. Členské štáty boli vyzvané, aby do júna 2024 vypracovali konečné aktualizované národné energetické a klimatické plány (NEKP)⁴, v ktorých uvedú svoje príslušné príspevky. Odhaduje sa, že na energetickú transformáciu EÚ sú potrebné dodatočné investície vo výške 620 miliárd EUR ročne v porovnaní so súčasnou úrovňou⁵.

V tejto súvislosti zohráva kľúčovú úlohu politika súdržnosti, ktorá je celá zameraná na dosiahnutie sociálne spravodlivej energetickej transformácie. V období 2021 – 2027 bude 33 % prostriedkov pridelených na programy z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a 56 % prostriedkov z Kohézneho fondu k dispozícii na investície do opatrení v oblasti klímy vrátane podpory úspor energie (najmä v budovách), udržateľnej mestskej mobility a adaptácie na zmenu klímy v členských štátoch, regiónoch, mestách a obciach. Viac ako 15 % týchto prostriedkov bude smerovať do úspory energie, podpory energie z obnoviteľných zdrojov, posilnenia inteligentných sietí a zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie ľudí v záujme zelenej a digitálnej transformácie. Okrem toho sa z Fondu na spravodlivú transformáciu, nového nástroja vytvoreného s cieľom zabezpečiť, aby sa na žiadny región nezabudlo, investuje ďalších 25 miliárd EUR do zručností a hospodárskej diverzifikácie, podpory odvetví energie z obnoviteľných zdrojov a dekarbonizácie uhlíkovo náročných priemyselných odvetví v uhoľných regiónoch a iných územiach najviac postihnutých negatívnym vplyvom transformácie hospodárstva v súvislosti so zmenou klímy. Celkové prostriedky kohéznej politiky vo výške 110 miliárd EUR dovedna predstavujú bezprecedentnú príležitosť na zabezpečenie udržateľnej cesty smerujúcej ku klimaticky neutrálnej Európe⁶.

Celostné riešenie znečistenia ovzdušia, bezpečnosti a cenovej dostupnosti dodávok energie a dostupnosti bezuhlíkovej verejnej dopravy, budov a služieb v mestských oblastiach si vyžaduje inovatívne, integrované a sociálne inkluzívne riešenia. Je nevyhnutné začleniť energetickú transformáciu do integrovaných prístupov presahujúcich tradičné odvetvia (energetika, doprava a odpadové hospodárstvo) s cieľom riešiť všeobecnejšie spoločenské ciele, ako sú aktívna mobilita, cenovo dostupné bývanie, energetická chudoba, obehové hospodárstvo, verejné zdravie a/alebo podpora pracovných miest a zručností v záujme zelenej transformácie.

V rámci témy „Energetická transformácia“ sa Európska mestská iniciatíva zameriava na podporu testovania prenosných a škálovateľných inovatívnych riešení v reálnych podmienkach pre ekonomicky životaschopné, inteligentnejšie a integrovanejšie miestne energetické siete, ktoré sú uhlíkovo

³ Nariadenie (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu („platforma STEP“).

⁴ [Národné energetické a klimatické plány \(europa.eu\)](https://europa.eu).

⁵ Strategický výhľad za rok 2023 [COM(2023) 376 zo 6. 7. 2023].

⁶ [#EURegioDataStories – Skúmanie investícií 2021 – 2027](#).

neutrálne a riadené dopytom a ktoré zároveň posilňujú postavenie občanov a zainteresovaných strán s cieľom urýchliť transformáciu.

Téma „Energetická transformácia“ prispieva k viacerým politikám a iniciatívam EÚ, ako sú Zelená dohoda EÚ, plán REPowerEU, stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, strategický plán EÚ pre energetické technológie, akčný plán nulového znečistenia EÚ, iniciatíva Nový európsky Bauhaus, stratégia EÚ „vlna obnovy“, iniciatíva pre cenovo dostupné bývanie, nový európsky rámec pre mobilitu, misie EÚ „Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá“ a „Adaptácia na zmenu klímy“, európske partnerstvo na podporu transformácie miest programu Horizont Európa, Dohovor primátorov a starostov EÚ o klíme a energetike a Výzva pre inteligentné mestá, a je s týmito politikami a iniciatívami prepojená.

Takisto vychádza z výsledkov dosiahnutých v rámci tematického partnerstva „Energetická transformácia“ Urbánnej agendy pre EÚ a z opatrení vypracovaných na zlepšenie regulácie, financovania a znalostí v tejto oblasti⁷.

Cieľom Európskej komisie je dosiahnuť vyvážené portfólio projektov, ktoré splňajú najvyššie štandardy kvality a zároveň odrážajú geografickú, priestorovú a demografickú rozmanitosť európskych miest. Očakáva sa, že návrhy projektov budú vo veľkej miere experimentálne, a preto nie je pravdepodobné, že budú financované z tradičných alebo hlavných zdrojov financovania.

VÝZNAM A ÚLOHA MESTSKÝCH ORGÁNOV

Na dosiahnutie klimatickej neutrality sú najdôležitejšie opatrenia na úrovni miest. Viac ako 75 % obyvateľov EÚ žije v mestských oblastiach a očakáva sa, že do roku 2050 sa toto číslo zvýši na takmer 85 %. V dôsledku toho sú mestá zodpovedné za väčšinu dopytu po energii v EÚ, ktorá sa najčastejšie vyrába mimo ich hraníc, ako aj za najvyšší podiel emisií skleníkových plynov.

Mestá ako centrá hospodárskej činnosti, komunitnej angažovanosti a inovácie majú zároveň dobré predpoklady na to, aby prevzali vedúcu úlohu pri zavádzaní riešení, ktoré si energetická transformácia vyžaduje, a aby riadili partnerstvá s vedeckými odborníkmi z praxe, so zainteresovanými stranami z celého energetického spektra, s podnikmi a občanmi s cieľom iniciovať koordinované opatrenia a zmeny správania spotrebiteľov.

Využitím svojej daňovej a regulačnej právomoci na miestnej úrovni môžu mestá usmerňovať vývoj v oblasti využívania pôdy a územného plánovania v záujme zvýšenia energetickej účinnosti vo všetkých mestských sektoroch od udržateľnej dopravy (napríklad zóny bez áut, poplatky za dopravné zaťaženie) až po výrobu energie z miestnych obnoviteľných zdrojov (napríklad zelené dlhopisy). Priamo ich oprávňujú aj právne predpisy EÚ, ako napríklad nedávno revidovaná smernica o energetickej

⁷ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/partnerships/energy-transition>.

hospodárnosti budov⁸ a smernica o energetickej efektívnosti⁹, v ktorej sa ustanovuje, že obce s 45 000 a viac obyvateľmi majú vypracovať miestne plány chladenia a vykurovania.

Mestá môžu mať skutočný význam aj ako miestni poskytovatelia služieb pri prevádzke, údržbe alebo prijímaní strategických rozhodnutí o investíciách do majetku vo vlastníctve obcí. Ako také majú hlavné slovo, pokiaľ ide o postupy na znižovanie emisií skleníkových plynov pochádzajúcich z vozového parku verejnej dopravy, odpadového hospodárstva a odpadových vôd, vykurovacích/chladiacich systémov z obecného fondu budov (vrátane bytového fondu). Môžu presadzovať nové postupy prostredníctvom zeleného a inovatívneho verejného obstarávania, energetických auditov alebo verejno-súkromných partnerstiev.

Mestské orgány majú dobré predpoklady na mobilizáciu príslušných miestnych priemyselných a hospodárskych subjektov. Udržateľné energetické systémy sa musia vyvíjať v primeranom rozsahu, aby slúžili viacerým spotrebiteľom a budovám na úrovni sídliska alebo mestskej časti. Pri vytváraní inteligentných integrovaných energetických systémov, ktoré minimalizujú dopyt po primárnej energii, zohráva dôležitú úlohu riadenie energie v jednotlivých mestských častiach. Mestské časti majú vhodné rozmery pre inovácie¹⁰ a zapojenie občanov a prevzatie priamej kontroly nad časťami energetického dodávateľského reťazca (miestne trhy). Najmä malé a stredne veľké mestá by mohli mať prospech z menej obmedzených (centralizovaných) distribučných energetických sietí v porovnaní s väčšími aglomeráciami, a mohli by tak excelovať v takýchto inovatívnych a participatívnych prístupoch.

Na druhej strane, prechod na decentralizovanejšie a dynamickejšie energetické systémy a technológie si čoraz viac vyžaduje, aby mestá a okolité obce spoločne plánovali, ako sa bude vyvíjať dopyt po energii a ako sa bude v danej lokalite časom uspokojovať. Spojenie síl pomáha dosiahnuť kritické množstvo potrebné na určité typy investícií, zabezpečiť efektívnejšie využívanie zdrojov a realizovať úspory z rozsahu, diverzifikovať zdroje dodávok a/alebo sa lepšie integrovať do väčších energetických sietí. Pre financovanie a dosiahnutie čistejšej mobility v zóne dochádzky za prácou a v interakciách medzi mestom a vidiekom má veľký význam aj úsilie naprieč administratívnymi hranicami a opatrenia na úrovni funkčných mestských oblastí.

Okrem toho si mestské orgány musia zvyknúť na prístup vo väčšej miere založený na marketingu, aby dokázali solídne energetické plány a projekty ponúkať širokému spektru zainteresovaných strán vrátane občanov, miestnych spoločností, výskumníkov, bánk a súkromných investorov. Inovatívne systémy financovania a vzorec na prilákanie súkromného financovania budú kľúčovými aspektmi na posilnenie replikovateľnosti a potenciálu pre rozširovanie investícií. Iniciatívy, ako napríklad nástroj EU City Facility¹¹

⁸ <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20240308IPR19003/energy-efficiency-of-buildings-meps-adopt-plans-to-decarbonise-the-sector>.

⁹ Smernica (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955.

¹⁰ Pozri integrovaný prístup k oblastiam s pozitívnou energetickou bilanciou v rámci revízie strategického plánu EÚ pre energetické technológie [COM(2023) 634 final z 20. 10. 2023].

¹¹ <https://www.eucityfacility.eu/home.html>.

alebo trh inteligentných miest¹², poskytujú konkrétnu praktickú podporu a poradenstvo o tom, ako by si mestá mali napláňovať súvisiace kroky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti by sa návrhy projektov na tému „Energetická transformácia“ nemali vypracúvať oddelene od strednodobých až dlhodobých opatrení zameraných na komplexné riešenie sociálno-ekonomických a environmentálnych výziev spojených s energetickou transformáciou a mali by byť začlenené do existujúcich strategických a systematických prístupov k ekologizácii a/alebo klimatickej neutralite a odolnosti mesta. Medzi takéto prístupy¹³ môžu patriť napríklad stratégie udržateľného rozvoja miest v rámci politiky súdržnosti¹⁴, akčné plány v oblasti udržateľnej energetiky a klímy vypracované v rámci Dohovoru primátorov a starostov EÚ o klíme a energetike¹⁵, plány udržateľnej mestskej mobility, miestne zelené dohody v rámci Výzvy pre inteligentné mestá¹⁶ alebo zmluvy o klíme v meste, ktoré vypracovali mestá zapojené do misie EÚ „Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá“¹⁷ alebo ktoré k nej pristúpili. Takéto začlenenie do príslušných mestských stratégií a plánov zaväzuje v strategickom hodnotení projektových návrhov¹⁸.

VÝZVY PRE MESTSKÉ ORGÁNY

Bez toho, aby boli predpísané očakávané odpovede, ktoré sa môžu v jednotlivých mestách vzhľadom na ich veľkosť, vnútorné charakteristiky a výzvy výrazne líšiť, vyzývame žiadateľov, aby pri vypracúvaní svojich návrhov projektov zohľadnili témy a otázky uvedené v nasledujúcom texte. Testovanie opatrení súvisiacich s viacerými z týchto tém a otázok integrovaným spôsobom je takisto možné a pre tému tejto výzvy sa nanajvýš odporúča.

- **Minimalizácia dopytu po energii** v mestách prostredníctvom:
 - Modernizácie verejných budov a sektora bývania a iných energetických opatrení, ktoré realitné spoločnosti, podniky a/alebo jednotlivcov nabádajú k tomu, aby uskutočnili takéto typy investícií s osobitným zameraním na znevýhodnené sídliská a/alebo zraniteľné domácnosti s cieľom riešiť energetickú chudobu a náklady na urýchlenu energetickú transformáciu.
 - Dekarbonizácie mestskej verejnej dopravy ako alternatívy k osobným automobíľom s využitím kombinovaného potenciálu elektrifikácie (najmä z obnoviteľných zdrojov energie), konektivity, automatizácie alebo inteligentných vozových parkov, riadenia cestnej premávky a energie. Mohli by sa preskúmať aj nové riešenia v oblasti mikromobility a mobility ako služby,

¹² <https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu>.

¹³ Zoznam strategických/systémových prístupov je príkladný.

¹⁴ Článok 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde.

¹⁵ <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/home>.

¹⁶ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/local-green-deals>.

¹⁷ [Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá – Európska komisia \(europa.eu\)](#).

¹⁸ Ďalšie podrobnosti o výberovom konaní sú uvedené v oddiele 3.2 [Usmernenia k Európskej mestskej iniciatíve](#) pre žiadateľov.

nové technológie a logistické uzly zamerané na urýchlenie prechodu na ekologickejšie a cenovo dostupnejšie spôsoby mobility (chôdza, cyklistika) s ďalšími prínosmi z hľadiska zdravia, dopravného zaťaženia, nehôd, hluku a rastúcej dopravnej chudoby v mestách, ako aj koordinované dekarbonizačné opatrenia a stimuly na úrovni funkčných mestských oblastí, ktoré umožnia ľuďom dochádzajúcim z lokalít mimo administratívnych hraníc mesta prispieť k prechodu na ekologickejšie spôsoby mobility a mať z neho prospech.

- **Diverzifikácia miestnych zdrojov energie** maximalizáciou endogénneho potenciálu výroby a využívania energie z obnoviteľných zdrojov (vietor, voda, oceán, slnko, geotermálna energia, biomasa) alebo miestnych sekundárnych zdrojov energie, a to aj prostredníctvom zhodnocovania a využívania rôznorodého odpadu a/alebo sekundárnych zdrojov tepla dostupných v meste a jeho okolí, čím sa odstránia prekážky obehového hospodárstva a efektívneho využívania zdrojov.
- **Zavádzanie inteligentných a integrovaných miestnych energetických systémov** prostredníctvom podpory inovatívnych prístupov k skladovaniu a dodávkam energie s cieľom znížiť závislosť od vonkajších zdrojov a/alebo zvýšiť interakciu medzi budovami a systémami na prepravu energie prostredníctvom inteligentných (energetických alebo tepelných) sietí alebo prostredníctvom ďalšieho testovania a rozširovania modelu oblastí s pozitívnou energetickou bilanciou¹⁹.
- **Maximalizácia zapojenia viacerých zainteresovaných strán a občanov** prostredníctvom rozvoja stimulov a/alebo inovatívnych podporných schém a/alebo obchodných modelov na rozvoj energetických spoločenstiev²⁰ a akýchkoľvek iných vzorcov tohto druhu, ktoré umožnia rôznym zákazníkom stať sa „prozumentmi“, t. j. výrobcami-spotrebiteľmi energie na miestnom trhu. Mohli by sa zväziť aj digitálne riešenia (inteligentné aplikácie, spoločné využívanie údajov) na urýchlenie spoluúčasti a zmeny správania.
- **Podpora pracovných miest a zručností v súvislosti s energetickou transformáciou** prostredníctvom identifikácie a riešenia existujúcich nedostatkov na miestnych trhoch práce, pokiaľ ide o kvalifikovaných pracovníkov pre odvetvia čistej dopravy a energetiky, a/alebo skúmania potenciálu nových udržateľných výrobkov, inovatívnych pracovných miest a zdokonalených znalostí a zručností, ktoré môže transformácia umožniť. Mohli by sa zväziť najmä sociálne inovácie, ktoré by viedli k zamestnateľnosti najzraniteľnejších osôb a/alebo k prosperovaniu miestnych služieb, startupov (vrátane mikropodnikov) založených na oprave, opätovnom použití a/alebo komercializácii vysokokvalitnej recyklácie výrobkov.

¹⁹ Podľa vymedzenia pojmu vypracovaného v rámci iniciatívy spoločného programovania Mestská Európa „Oblasti s pozitívnou energetickou bilanciou pre udržateľný rozvoj miest“: „*Oblasti s pozitívnou energetickou bilanciou sú energeticky efektívne a energeticky flexibilné mestské oblasti alebo skupiny prepojených budov, ktoré produkujú čisté nulové emisie skleníkových plynov a aktívne riadia ročnú miestnu alebo regionálnu nadprodukciu energie z obnoviteľných zdrojov. Vyžadujú si integráciu rôznych systémov a infraštruktúr a interakciu medzi budovami, užívateľmi a regionálnymi systémami energetiky, mobility a IKT, pričom zabezpečujú dodávky energie a dobrý život pre všetkých v súlade so sociálnou, s hospodárskou a environmentálnou udržateľnosťou*“.

²⁰ Prostredníctvom [balíka opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov](https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-communities_en) prijatého v roku 2019 EÚ zaviedla do svojich právnych predpisov koncepciu energetických spoločenstiev, a to najmä občianskych energetických spoločenstiev a komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov. https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-communities_en.

CIELE POLITIKY SÚDRŽNOSTI

- Špecifický cieľ 2.1 pre ekologickejšiu Európu prostredníctvom „podpory energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov“.
- Špecifický cieľ 2.2 pre ekologickejšiu Európu prostredníctvom „podpory energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené“.
- Špecifický cieľ 2.3 pre ekologickejšiu Európu prostredníctvom „vývoja inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-E)“.
- Špecifický cieľ 2.6 pre ekologickejšiu Európu prostredníctvom „podpory prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje“.
- Špecifický cieľ 2.8 pre ekologickejšiu Európu prostredníctvom „podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka“.
- Špecifický cieľ 5.1 Európa bližšie k občanom prostredníctvom „podpory integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach“.

UKAZOVATELE VÝSLEDKU A VÝSTUPU

Návrhy projektov sa budú okrem iných kritérií posudzovať podľa schopnosti dosiahnuť dôveryhodné výsledky a podľa spoľahlivosti metodiky merania týchto výsledkov.

Najmä v súvislosti s témou „Energetická transformácia“ sa mestské orgány vyzývajú, aby vymedzili súbor ukazovateľov, ktoré integrovaným spôsobom zachytávajú vzájomne súvisiace vedľajšie prínosy (napríklad kvalita ovzdušia, odolnosť proti zmene klímy, zamestnanosť, inkluzívnosť), ktoré by ich návrhy projektov priniesli.

Mestské orgány sa môžu vo svojich žiadostiach odvolávať na ktorýkoľvek z ukazovateľov uvedených v nasledujúcom texte, ak je to pre ich projektové zábery relevantné. Zoznam nie je normatívny ani vyčerpávajúci. Zahŕňa ukazovatele, ktoré explicitne nesúvisia s predmetom energetickej transformácie, no ktoré môžu byť nápomocné pri vyjadrovaní konkrétnych výsledkov, a preto stoja za zváženie. Takéto ukazovatele by sa mali doplniť o ukazovatele relevantné pre konkrétny projekt.

Mestské orgány si môžu vymedziť vlastné špecifické ukazovatele projektu, pričom zohľadnia tie, ktoré sú uvedené v zozname, aby čo najjasnejšie a najpresvedčivejšie vyjadrili zmeny, ktoré má ich projekt potenciál dosiahnuť.

Ukazovatele výstupu

- Novovytvorené výrobky a služby (*merná jednotka*: nové výrobky/služby).

- Podporená infraštruktúra (nová, zrekonštruovaná, transformovaná alebo modernizovaná) (*merná jednotka*: podporená infraštruktúra).
- Novovytvorené a/alebo podporené vybavenie (*merná jednotka*: nové vybavenie).
- Podporené osoby (vyškolené osoby, osoby, ktorých úroveň zručností sa zvýšila, sprevádzané osoby alebo osoby, ktorým bola poskytnutá pomoc) (*merná jednotka*: osoby).
- Podniky spolupracujúce s výskumnými organizáciami (*merná jednotka*: podniky spolupracujúce s výskumnými organizáciami).
- Podporené podniky (z toho: mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky) (*merná jednotka*: podniky).
- Obyvateľstvo, na ktoré sa vzťahujú projekty v rámci integrovaných opatrení na sociálno-ekonomické začlenenie marginalizovaných komunít, domácností s nízkymi príjmami a znevýhodnených skupín (*merná jednotka*: osoby).
- Verejné budovy so zlepšenou energetickou hospodárnosťou (*merná jednotka*: metre štvorcové).
- Obytné jednotky so zlepšenou energetickou hospodárnosťou (*merná jednotka*: obytné jednotky).
- Dodatočná výrobná kapacita energie z obnoviteľných zdrojov (z toho napríklad elektrická energia, tepelná energia) (*merná jednotka*: MW).
- Novovybudované alebo vylepšené vedenia siete diaľkového vykurovania a chladenia (*merná jednotka*: km).
- Podporené komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov (*merná jednotka*: komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov).
- Riešenia na skladovanie elektrickej energie (*merná jednotka*: MWh).
- Nainštalované systémy na monitorovanie znečistenia ovzdušia (*merná jednotka*: počet systémov²¹).
- Digitálne systémy riadenia pre inteligentné energetické systémy (*merná jednotka*: systémové komponenty).
- Zainteresované strany zapojené do prípravy a spolurealizácie projektu (*merná jednotka*: účasť zainteresovaných strán).
- Občania zapojení do prípravy a spolurealizácie projektu (*merná jednotka*: osoby).

²¹ Meracie stanice spĺňajú požiadavky na kvalitu stanovené v právnych predpisoch EÚ o čistote ovzdušia, konkrétne 2008/50 a 2004/107, a sú riadne nahlasované Európskej environmentálnej agentúre v súlade s rozhodnutím 2011/850.

Ukazovatele výsledku

- Pracovné miesta vytvorené v podporených subjektoch (*merná jednotka*: ročné ekvivalenty plného pracovného času).
- Používatelia nových a modernizovaných digitálnych služieb, produktov a procesov (*merná jednotka*: používatelia/rok).
- Malé a stredné podniky (MSP), ktoré zavádzajú inovácie produktov, procesov, marketingu alebo organizácie (*merná jednotka*: podniky).
- Prihlášky ochranných známk a dizajnov (*merná jednotka*: prihlášky ochranných známk a dizajnov).
- Zníženie ročnej konečnej spotreby energie (*merná jednotka*: percentuálny podiel zníženia v porovnaní s predchádzajúcim rokom).
- Celková vyrobená energia z obnoviteľných zdrojov (z toho napríklad elektrická energia, tepelná energia) (*merná jednotka*: MWh/rok).
- Odhadované emisie skleníkových plynov (*merná jednotka*: tony ekvivalentu oxidu uhličitého/rok).
- Zlepšenie kvality ovzdušia [*merná jednotka*: koncentrácie jemných prachových častíc (PM_{2,5})].
- Používatelia pripojení k inteligentným energetickým systémom (*merná jednotka*: koncoví používatelia/rok).
- Ročný počet používateľov novej alebo modernizovanej verejnej dopravy (*merná jednotka*: koncoví používatelia/rok).
- Zvýšenie počtu obyvateľov využívajúcich možnosti aktívnej mobility (*merná jednotka*: percentuálny podiel miestneho obyvateľstva).
- Úroveň účasti dosiahnutá pri zapojení miestnych komunít (informovanie, konzultácie, spoluvytváranie, spolurozhodovanie) (*merná jednotka*: percentuálny podiel zapojených miestnych obyvateľov).

3.2. TECHNOLOGIE V MESTACH

CELKOVÉ VYMEDZENIE A KONTEXT TÉMY „TECHNOLÓGIE V MESTÁCH“

Jednou zo šiestich priorít Európskej komisie²² je zabezpečiť, aby digitálne technológie slúžili udržateľnému rastu, zlepšovali kvalitu života a zabezpečovali vedúce postavenie Európy v globálnom hospodárstve. Nové technológie môžu byť dôležitým spojencom pri rozvoji inkluzívnych, bezpečnejších, odolnejších a udržateľných miest.

Inovácie, a najmä nová vlna špičkových technologických inovácií, sú odpoveďou EÚ na globálny záväzok znížiť emisie skleníkových plynov, zvýšiť digitalizáciu našich hospodárstiev a zaručiť potravinovú, energetickú a surovinovú bezpečnosť Európy. V novom európskom inovačnom programe²³ sa stanovujú opatrenia na mobilizáciu miest a regiónov prostredníctvom „regionálnych inovačných údolí“ s cieľom urýchliť zavádzanie špičkových technologických inovácií.

EÚ sa usiluje o udržateľnú víziu digitálnej spoločnosti zameranú na človeka, ktorá má posilniť postavenie občanov a podnikov. V rámci programu Digitálna Európa²⁴ do roku 2030 sa podporujú projekty s účasťou viacerých krajín s cieľom posilniť európske digitálne kapacity a schopnosti, ktoré sa sústreďujú na štyri tematické ciele: digitálne zručnosti, digitálna infraštruktúra, digitálna transformácia podnikov a digitalizácia verejných služieb.

S cieľom pomôcť budovať odolné európske digitálne desaťročie²⁵ by verejná správa, občania a podniky mali mať možnosť využívať výhody umelej inteligencie a zároveň sa cítiť bezpečne a chránení. Cieľom európskej stratégie pre umelú inteligenciu je vytvoriť z EÚ centrum pre umelú inteligenciu na svetovej úrovni a zabezpečiť, aby bola umelá inteligencia zameraná na človeka a dôveryhodná. Takýto cieľ sa premieta do európskeho prístupu k excelentnosti a dôvere prostredníctvom konkrétnych pravidiel a opatrení.

Internet vecí nám spolu s umelou inteligenciou umožňuje prepájať fyzický a virtuálny svet. Ponúka inovatívne riešenia a umožňuje nám vytvárať inteligentné prostredia. Technológie internetu vecí sú na čele digitálnej transformácie svetového hospodárstva. Údaje zozbierané zo snímačov internetu vecí možno monitorovať a posilať späť do centrálného systému s cieľom spustiť akciu, získať poznatky alebo reagovať na iný pripojený objekt vzdialený stovky kilometrov.

Údaje sú ďalším dôležitým zdrojom digitálneho sveta s veľkým potenciálom pre hospodársky rast, konkurencieschopnosť, inovácie, tvorbu pracovných miest a spoločenský pokrok vo všeobecnosti. Vývoj aplikácií založených na údajoch prinesie verejnej správe, občanom a podnikom rôzne výhody: lepšiu

²² Priority na roky 2019 – 2024 – Európska komisia (europa.eu).

²³ Nový európsky inovačný program – Európska komisia (europa.eu).

²⁴ Program Digitálna Európa | Formovanie digitálnej budúcnosti Európy (europa.eu).

²⁵ Európske digitálne desaťročie | Formovanie digitálnej budúcnosti Európy (europa.eu).

tvorbu politík a verejných služieb, kvalitnejšiu zdravotnú starostlivosť, nové produkty a služby a zároveň zníži náklady na verejné služby a zlepši ich udržateľnosť a efektívnosť.

V tejto súvislosti prispievajú kohézne fondy k rozvoju inkluzívnej digitálnej spoločnosti, v ktorej občania, výskumné organizácie, podniky a orgány verejnej správy plne využívajú príležitosti, ktoré digitalizácia ponúka. Efektívna elektronická verejná správa na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni zahŕňa vývoj nástrojov, ako aj prehodnotenie organizácie a procesov s cieľom poskytovať verejné služby efektívnejšie, jednoduchšie, rýchlejšie a s nižšími nákladmi. Digitálne a telekomunikačné technológie možno využiť najmä na zlepšenie tradičných sietí a služieb v prospech miestnych komunít prostredníctvom rozvoja projektov, ako sú inteligentné mestá a dediny.

Osobitná pozornosť sa v rámci politiky súdržnosti venuje riešeniu environmentálnych a klimatických výziev, najmä prechodu ku klimatickej neutralite do roku 2050, využívaniu potenciálu digitálnych technológií na inovačné účely a podpore rozvoja funkčných mestských oblastí²⁶.

Politika súdržnosti už viac ako desať rokov prispieva k úsiliu Európy zavádzať digitálne technológie na dosiahnutie cieľov v oblasti rastu a udržateľnosti. Na obdobie 2021 – 2027 sa v rámci politiky súdržnosti naplánovalo viac ako 40 miliárd EUR investícií do digitalizácie prostredníctvom programov na roky 2021 – 2027 financovaných z EFRR, ESF+, Kohézneho fondu, programu Interreg a Fondu na spravodlivú transformáciu.

V rámci témy „Technológie v mestách“ sa Európska mestská iniciatíva zameriava na podporu testovania inovatívnych riešení využívajúcich nové technológie v reálnych podmienkach na zlepšenie služieb pre občanov a/alebo na zvýšenie kapacít miestnych orgánov na ponúkanie týchto služieb prostredníctvom experimentov, ktoré by sa mohli replikovať vo väčšom meradle s pomocou investícií v rámci politiky súdržnosti.

Téma „Technológie v mestách“ prispieva k viacerým politikám a iniciatívam EÚ, ako sú Zelená dohoda EÚ, EÚ pripravená na digitálny vek, misia EÚ „Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá“, Stratégia EÚ pre bezpečnostnú úniu, Stratégia kybernetickej bezpečnosti EÚ, iniciatíva Nový európsky Bauhaus, Využitie talentov v regiónoch Európy, európske partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na aktívne a zdravé starnutie, a je s týmito politikami a iniciatívami prepojená.

Takisto vychádza z výsledkov dosiahnutých v rámci tematického partnerstva „Digitálna transformácia“ Urbánnej agendy pre EÚ a z opatrení vypracovaných na zlepšenie regulácie, financovania a znalostí v tejto oblasti²⁷.

Cieľom Európskej komisie je dosiahnuť vyvážené portfólio projektov, ktoré spĺňajú najvyššie štandardy kvality a zároveň odrážajú geografickú, priestorovú a demografickú rozmanitosť európskych miest.

²⁶ Článok 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde.

²⁷ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/partnerships/digital-transition>.

Očakáva sa, že návrhy projektov budú vo veľkej miere experimentálne, a preto nie je pravdepodobné, že budú financované z tradičných alebo hlavných zdrojov financovania.

VÝZNAM A ÚLOHA MESTSKÝCH ORGÁNOV

Mestá sú miestom pluralizmu, tvorivosti a solidarity. Základom pre rozvoj miest sú kultúrne a politické tradície, ktoré odrážajú demokratické práva a hodnoty. Mestá sú takisto laboratóriami pre nové formy riešenia problémov a skúšobnými priestormi pre sociálne inovácie.

Mestá čelia mnohým a čoraz zložitejším výzvam, no zároveň majú k dispozícii nové technologické nástroje na ich lepšie riešenie. Technológie, údaje a informácie zohrávajú čoraz dôležitejšiu úlohu v živote občanov a menia dynamiku moci v našej spoločnosti. Mestá stoja na čele tejto technologickej zmeny. Vzhľadom na svoj špecifický ekosystém s vysokou hustotou obyvateľstva a infraštruktúry predstavujú mestá prvotriedne miesta na zavádzanie nových technológií a na produkciu, zber a spoločné využívanie údajov s cieľom optimalizovať prínosy nových technológií viacerými zainteresovanými stranami.

Potenciál nových technológií, ktoré pomáhajú mestám zlepšovať verejné služby, lepšie komunikovať s miestnymi podnikmi a občanmi a pomáhať im zapájať sa (aktívna a participatívna demokracia), zvyšovať produktivitu a riešiť problémy v oblasti udržateľnosti, je neobmedzený.

Vytváraním inovatívnych a inkluzívnych mestských komunít na testovanie a využívanie nových technológií pre lepšiu správu miest by sa mohla v mestskom ekosystéme vytvoriť nová dynamika, nástroje a procesy zodpovedajúce špecifickým potrebám mesta a/alebo spoluvytvárané v rámci miestnych a regionálnych inovačných zoskupení alebo digitálnych centier.

Nedávny vývoj lacnejších snímačov v kombinácii s rozšírením mobilného a vysokorýchlostného internetu a miniaturizáciou výpočtovej techniky otvoril cestu novej technologickej revolúcii. Očakáva sa, že internet vecí, umelá inteligencia, globálny polohový systém (GPS) s vysokým rozlíšením, veľké dáta, technológia blockchainu, virtuálna a rozšírená realita, digitálne dvojčatá so zabudovanými základnými komponentmi umelej inteligencie a rozšírenej/virtuálnej reality a nové stavebné materiály a techniky zmenia základné prvky fungovania miest a zmenia spôsob, akým naši občania žijú a komunikujú v mestských oblastiach.

V tomto kontexte by sa miestne orgány mali zamerať na hľadanie nových riešení zameraných na občana, ktoré by riešili potreby komunity a reagovali na miestne hospodárske, sociálne a environmentálne výzvy, pričom by zároveň zabezpečili ochranu súkromia a bezpečnosť údajov. Tieto technológie používané v mestskom kontexte budú musieť bez problémov spolupracovať a byť inkluzívne, aby prinášali úžitok všetkým občanom.

Otázky verejnej kontroly a vlastníctva miestnych údajov zhromaždených prostredníctvom nových technológií by sa mali starostlivo a transparentne posúdiť, najmä v prípadoch, keď sa služby externe poskytujú tretím stranám, ktoré by mohli tieto informácie zneužiť. Aplikácie vytvorené v prospech komunity by mali byť bezplatné, s otvoreným zdrojovým kódom a používateľsky ústretové. Technológie samy o sebe sú neutrálne, no skutočné vplyvy na život v meste budú závisieť od spôsobu, akým sa riadia.

Návrhy projektov na tému „Technológie v mestách“ by preto nemali byť vypracované oddelene od strednodobých až dlhodobých cieľov žiadajúcich miest, ktoré sú vyjadrené napríklad v stratégiách udržateľného rozvoja miest v rámci politiky súdržnosti²⁸ alebo v iných strategických dokumentoch na úrovni miest. Takéto začlenenie do príslušných mestských stratégií a plánov zaväzuje v strategickom hodnotení projektových návrhov²⁹.

VÝZVY PRE MESTSKÉ ORGÁNY

Bez toho, aby boli predpísané očakávané odpovede, ktoré sa môžu v jednotlivých mestách vzhľadom na ich veľkosť, vnútorné charakteristiky a výzvy výrazne líšiť, vyzývame žiadateľov, aby pri vypracúvaní svojich návrhov projektov zohľadnili témy a otázky uvedené v nasledujúcom texte. Testovanie opatrení súvisiacich s viacerými z týchto tém a otázok integrovaným spôsobom je takisto možné a pre tému tejto výzvy sa nanajvýš odporúča.

- **Zabezpečenie lepších a prispôbených verejných služieb** uľahčením prístupu ku kvalitným službám, znížením administratívnej záťaže pre občanov, vytvorením nových prispôsobivých služieb, zlepšením riadenia verejnej infraštruktúry, zvýšením transparentnosti a efektívnosti, zabezpečením výmeny informácií s používateľmi v reálnom čase, znížením nákladov, času transakcií a chýb. Dôraz sa musí klásť na znižovanie nákladov, automatizáciu, zrýchlenie a zjednodušenie administratívnych postupov. V záujme boja proti digitálnej priepasti musí byť súčasťou každej navrhovanej zmeny podpora najzraniteľnejších skupín pri prechode na digitálne technológie.
- **Konsolidácia viacúrovňového riadenia s viacerými zainteresovanými stranami, zabezpečenie účinnej participatívnej demokracie a stimulácia inovácií a konkurencieschopnosti** zvýšením počtu miestnych zainteresovaných strán a občanov, ktorí sa aktívne a štruktúrne zapájajú do strategického plánovania a rozhodovacieho procesu, ale aj posilnením prístupov spoločného navrhovania a spoluvytvárania, napríklad s cieľom začleniť do mestského plánovania rodovú rovnosť; rozvojom organizačnej, regulačnej a riadiacej štruktúry, ktorá vytvára prostredie a podmienky na podporu kultúry inovácií a uľahčuje partnerstvá medzi mestami, univerzitami a miestnymi podnikmi s cieľom vytvoriť/zvýšiť dynamiku inovácií a inteligentnej špecializácie. Digitálne partnerstvá v rámci Inteligentných komunít pre rozšírenú/virtuálnu realitu by sa mohli využiť aj na umožnenie informovaných rozhodovacích procesov prostredníctvom pokročilých modelovacích techník a prirodzených imerzívnych rozhraní, ktoré posilňujú postavenie zainteresovaných strán a občanov mesta (CitiVERSE).
- **Zvládnutie digitálnej transformácie, zberu a spoločného využívania miestnych údajov pri súčasnom zabezpečení najvyšších štandardov ochrany osobných údajov** prostredníctvom skúmania toho, ako môžu mestá zbierať, používať, uchovávať a spoločne využívať údaje na nižšej ako mestskej úrovni s vyššou granularitou, aby uľahčili a zlepšili poskytovanie služieb svojim občanom, pomohli pri rozhodovacom procese založenom na správe údajov, prispeli k miestnemu hospodárskemu rozvoju

²⁸ Článok 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde.

²⁹ Ďalšie podrobnosti o výberovom konaní sú uvedené v oddiele 3.2 [Usmernenia k Európskej mestskej iniciatíve](#) pre žiadateľov.

a inováciám, k zvyšovaniu kvalifikácie a rekvalifikácii najzraniteľnejších skupín obyvateľstva, podporili vytváranie pracovných miest a nových podnikov a prilákali a udržali talenty.

- **Zdokonaľovanie územného plánovania a využívania pôdy a vytvárania priemyselných zón** pomocou technológií v strategickom a územnom plánovaní na zabezpečenie harmonického a optimálneho rozvoja miest a prímestských oblastí. Mestá musia nájsť inovatívne spôsoby využívania nových technológií na optimalizáciu rovnováhy medzi potrebami rôznych spôsobov využitia územia, ako sú bývanie, priestorová aktivácia priemyselných zón, sanácia a rekonštrukcia opustených priemyselných pozemkov, verejný priestor, sociálne služby.
- **Zabezpečenie lepších služieb, digitálnej a fyzickej dostupnosti a začlenenia osôb so zdravotným znevýhodnením a starších obyvateľov** prostredníctvom zvýšenia aktívnej účasti v systéme riadenia mesta, zbieraním a analyzovaním konkrétnych údajov o miestnych špecifických potrebách a skúsenostiach s cieľom vytvoriť/upraviť miestnu politiku, prideliť zdroje, zlepšiť služby a vytvoriť prispôsobené inteligentné ulice a/alebo infraštruktúrne zariadenia/vybavenie v záujme rovnakého prístupu do mestských priestorov, verejnej dopravy a/alebo budov; vývojom bezplatných a otvorených mobilných aplikácií, ktoré sú používateľsky ústretové a prispôsobené rôznym zdravotným znevýhodneniam (napríklad čítačky obrazovky, hlasové príkazy, veľké písmo). Navrhované projekty by mali podporovať integráciu osôb so zdravotným znevýhodnením a politiku aktívneho starnutia s osobitným dôrazom na opatrenia zamerané na začlenenie na trh práce, celoživotné vzdelávanie a udržanie talentov.
- **Bezpečné, chránené a odolné mestá** prostredníctvom nového dizajnu mestských priestorov, aby boli občania menej vystavení zmene klímy a iným hrozbám na základe posúdenia zraniteľnosti a scenárov, prostredníctvom navrhovania nových inovatívnych služieb, infraštruktúry a zariadení, ktoré prispievajú aj k odolnosti kritickej infraštruktúry a verejných priestorov, prostredníctvom vypracovania a používania plánov a techník prevencie a krízového riadenia, ktoré budú sprevádzané špecializovanými školeniami pre miestnych odborníkov a technikami zvyšovania informovanosti občanov; prostredníctvom posilňovania kapacít miestnych správnych orgánov v spolupráci s občanmi a zainteresovanými stranami v boji proti organizovanej (kybernetickej) trestnej činnosti.

Medzi rôznymi oblasťami, ktoré treba preskúmať, aby sa mestá EÚ stali bezpečnejšími a odolnejšími, by žiadatelia mohli zohľadniť:

- **Posilnenie prevencie a zmiernovania prírodných katastrof** a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou (priemyselné riziká, extrémne počasie, prírodné požiare, zemetrasenia, riziká pre verejné zdravie, bezpečnostné hrozby) v mestských oblastiach prostredníctvom integrácie technológií do prediktívnych a preventívnych politík, plánov a projektov, ktoré sa využívajú ako nové spôsoby tvorby rôznych scenárov, predvídania environmentálnych a klimatických výziev a hospodárskych rizík, ako aj súvisiacich sociálnych transformácií a zdravotných problémov.
- **Zabezpečenie potravinovej bezpečnosti v mestských a funkčných oblastiach:** vzhľadom na zvýšený vplyv zmeny klímy a krízu biodiverzity zohrávajú mestá kľúčovú úlohu pri formovaní „potravinového prostredia“. Nové technológie by sa mohli v mestských oblastiach využívať

spôsobom, ktorý môže vytvoriť inovatívne, inkluzívne a integrované spôsoby prepojenia s miestnymi poľnohospodármi s cieľom vytvoriť funkčné oblasti pre udržateľné a odolné potravinové systémy.

- **Kybernetická bezpečnosť:** zahrnutím strategického predvídania a proaktívnych procesov riadenia rizík kybernetickej bezpečnosti do svojich plánov a návrhov na integráciu nových technológií do svojich systémov infraštruktúry; aktívnym riadením rizík dodávateľského reťazca IKT v prípade akejkoľvek novej technológie používanej v mestskej infraštruktúre a/alebo mestských službách. Zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti v mestách s aktívnym zapojením občanov si vyžaduje mnohostranný prístup s náležitým zohľadnením vzdelávania a zvyšovania informovanosti so zameraním na najzraniteľnejšiu verejnosť.

CIELE POLITIKY SÚDRŽNOSTI

- Špecifický cieľ 1.1 pre konkurencieschopnejšiu a inteligentnejšiu Európu prostredníctvom „rozvoja a rozšírenia výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií“.
- Špecifický cieľ 1.2 pre konkurencieschopnejšiu a inteligentnejšiu Európu prostredníctvom „využívania prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy“.
- Špecifický cieľ 1.4 pre konkurencieschopnejšiu a inteligentnejšiu Európu prostredníctvom „rozvoja zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie“.
- Špecifický cieľ 1.5 pre konkurencieschopnejšiu a inteligentnejšiu Európu prostredníctvom „zvyšovania digitálnej pripojiteľnosti“.
- Špecifický cieľ 2.4 pre ekologickejšiu Európu prostredníctvom „podpory adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy“.
- Špecifický cieľ 4.1 pre sociálnejšiu a inkluzívnejšiu Európu prostredníctvom „zvyšovania účinnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podporou sociálneho hospodárstva“.
- Špecifický cieľ 4.2 pre sociálnejšiu a inkluzívnejšiu Európu prostredníctvom „zlepšenia rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu“.
- Špecifický cieľ 4.3 pre sociálnejšiu a inkluzívnejšiu Európu prostredníctvom „podpory sociálno-ekonomického začlenenia marginalizovaných komún, domácností s nízkym príjmom a znevýhodnených skupín vrátane osôb s osobitnými potrebami prostredníctvom integrovaných akcií vrátane bývania a sociálnych služieb“.

- Špecifický cieľ 5.1 Európa bližšie k občanom prostredníctvom „podpory integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach“.

UKAZOVATELE VÝSLEDKU A VÝSTUPU

Návrhy projektov sa budú okrem iných kritérií posudzovať podľa schopnosti dosiahnuť dôveryhodné výsledky a podľa spoľahlivosti metodiky merania týchto výsledkov.

Najmä v súvislosti s témou „Technológie v mestách“ sa mestské orgány vyzývajú, aby vymedzili súbor ukazovateľov, ktoré integrovaným spôsobom zachytávajú vzájomne súvisiace vedľajšie prínosy (napríklad podporené podniky, zapojenie občanov, pracovné miesta a pracovná sila, vyškolení miestni aktéri alebo občania atď.), ktoré by ich návrhy projektov priniesli.

Mestské orgány sa môžu vo svojich žiadostiach odvolávať na ktorýkoľvek z ukazovateľov uvedených v nasledujúcom texte, ak je to pre ich projektové zábery relevantné. Zoznam nie je normatívny ani vyčerpávajúci. Zahŕňa ukazovatele, ktoré explicitne nesúvisia s predmetom témy energetickej transformácie, no ktoré môžu byť nápomocné pri vyjadrovaní konkrétnych výsledkov, a preto stoja za zváženie. Takéto ukazovatele by sa mali doplniť o ukazovatele relevantné pre konkrétny projekt.

Mestské orgány si môžu vymedziť vlastné špecifické ukazovatele projektu, pričom zohľadnia tie, ktoré sú uvedené v zozname, aby čo najjasnejšie a najpresvedčivejšie vyjadrili zmeny, ktoré má ich projekt potenciál dosiahnuť.

Ukazovatele výstupu

- Občania zapojení do prípravy a spolurealizácie projektu (*merná jednotka: osoby*).
- Podniky spolupracujúce s výskumnými organizáciami (*merná jednotka: podniky spolupracujúce s výskumnými organizáciami*).
- Podporené podniky (z toho: mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky) (*merná jednotka: podniky*).
- Podporené nové podniky (*merná jednotka: nové podniky*).
- Novovytvorené a/alebo podporené vybavenie (*merná jednotka: nové vybavenie*).
- Novovytvorené výrobky a služby (*merná jednotka: nové výrobky/služby*).
- Podporené osoby (vyškolené osoby, osoby, ktorých úroveň zručností sa zvýšila, sprevádzané osoby alebo osoby, ktorým bola poskytnutá pomoc) (*merná jednotka: osoby*).
- Obyvateľstvo, na ktoré sa vzťahujú projekty v rámci integrovaných opatrení na sociálno-ekonomické začlenenie marginalizovaných komún, domácností s nízkymi príjmami a znevýhodnených skupín (*merná jednotka: osoby*).

- Zainteresované strany zapojené do prípravy a spolurealizácie projektu (*merná jednotka: účasť zainteresovaných strán*).
- Hodnota digitálnych služieb, produktov a procesov vyvinutých pre podniky (*merná jednotka: euro*).
- Investície do nových alebo modernizovaných systémov monitorovania, pripravenosti, varovania a reakcie týkajúcich sa prírodných katastrof (*merná jednotka: euro*).
- Investície do nových alebo modernizovaných systémov monitorovania, pripravenosti, varovania a reakcie týkajúcich sa prírodných rizík nesúvisiacich s klímou a rizík súvisiacich s ľudskou činnosťou (*merná jednotka: euro*).

Ukazovatele výsledku

- Podporená učňovská príprava v MSP (*merná jednotka: osoby*).
- Pracovné miesta vytvorené v podporených subjektoch (*merná jednotka: ročné ekvivalenty plného pracovného času*).
- Úroveň účasti dosiahnutá pri zapojení miestnych komunít – informovanie, konzultácie, spoluvytváranie, spolurozhodovanie (*merná jednotka: percentuálny podiel zapojených miestnych obyvateľov*).
- Malé a stredné podniky (MSP), ktoré zavádzajú inovácie produktov, procesov, marketingu alebo organizácie (*merná jednotka: podniky*).
- Prihlášky ochranných známk a dizajnov (*merná jednotka: prihlášky ochranných známk a dizajnov*).
- Zamestnanci MSP, ktorí absolvovali odbornú prípravu na získanie zručností v oblasti inteligentnej špecializácie, priemyselnej transformácie a podnikania (podľa druhu zručností: technické, manažérske, podnikateľské, ekologické, iné) (*merná jednotka: účastníci*).
- Používatelia nových a modernizovaných digitálnych služieb, produktov a procesov (*merná jednotka: používatelia/rok*).
- Počet obyvateľov, ktorí majú prospech z opatrení na ochranu pred povodňami (*merná jednotka: percentuálny podiel chráneného miestneho obyvateľstva*).
- Obyvateľstvo, ktoré má prospech z opatrení na ochranu pred prírodnými požiarimi (*merná jednotka: percentuálny podiel chráneného miestneho obyvateľstva*).
- Obyvateľstvo, ktoré má prospech z opatrení na ochranu pred prírodnými katastrofami súvisiacimi s klímou (okrem povodní a lesných požiarov) (*merná jednotka: percentuálny podiel chráneného miestneho obyvateľstva*).

- Obyvateľstvo, ktoré má prospech z opatrení na ochranu pred prírodnými rizikami nesúvisiacimi s klímou a rizikami súvisiacimi s ľudskou činnosťou (*merná jednotka*: percentuálny podiel chráneného miestneho obyvateľstva).
- Ročný počet užívateľov nových alebo modernizovaných zariadení služieb zamestnanosti (*merná jednotka*: používatelia/rok).
- Ročný počet používateľov nových alebo modernizovaných služieb elektronickej zdravotnej starostlivosti (*merná jednotka*: používatelia/rok).
- Počet používateľov nových alebo modernizovaných zdravotníckych a/alebo sociálnych zariadení za rok (*merná jednotka*: používatelia/rok).

4. FÁZY PROJEKTU

Životnosť projektu EUI-IA pozostáva zo 4 fáz (viac podrobností sa nachádza v Usmernení k EUI-IA):

- Príprava projektu** (hradená paušálnou sumou) zahŕňa všetky činnosti súvisiace s vypracovaním prihlášky projektu a končí schválením projektu na financovanie orgánmi EÚI.
- Úvodná fáza projektu** (hradená paušálnou sumou) trvá 6 mesiacov a začína sa po oficiálnom schválení projektu. Je oddelená od fázy realizácie, prebieha pred oficiálnym začiatkom realizácie projektu a je určená výlučne na kontrolu pripravenosti projektu (vrátane auditu ex ante), ako aj na činnosti projektového riadenia s cieľom vytvoriť podmienky na hladký začiatok a realizáciu projektových činností.
- Fáza **realizácie projektu** trvá 3,5 roka, začína sa po úspešnom ukončení úvodnej fázy projektu a trvá až do schváleného dátumu ukončenia realizácie projektu.

Upozorňujeme, že existujú určité rozdiely, pokiaľ ide o dĺžku pracovných balíkov projektu realizovaných počas fázy realizácie:

- „**Horizontálne**“ pracovné balíky: projektové riadenie, monitorovanie a hodnotenie, komunikácia a využívanie trvajú celé obdobie fázy realizácie (3,5 roka). Očakáva sa, že počas posledných 6 mesiacov fázy realizácie (po ukončení pilotného testovania inovačného riešenia, t. j. vykonaní tematických pracovných balíkov) budú „horizontálne“ pracovné balíky zamerané na: zhrnutie a vyhodnotenie projektových aktivít; prípravu záverov projektu; ďalšiu komunikáciu, šírenie a využívanie výsledkov projektu a získaných skúseností; prípravu odkazu projektu na základe úvah o perspektívach pokračovania a rozšírenia testovaných riešení, ktoré sa ukázali ako úspešné po skončení financovania zo zdrojov EUI-IA, adaptáciu testovaného inovačného riešenia v mestách partnerov pre prenos a jeho ďalšiu replikáciu v celej Európe; ako aj na záverečné správy.

- **Tematické pracovné balíky môžu trvať maximálne 3 roky a mali by sa ukončiť 6 mesiacov pred dátumom ukončenia fázy realizácie**, aby sa – ako je uvedené v predchádzajúcom texte – umožnilo riadne vyhodnotenie realizácie projektu a testovaného inovačného riešenia zameraného na dosiahnutie cieľov a očakávaných výsledkov, podporili sa činnosti prenosu a ďalej sa zúčtovali dosiahnuté výsledky projektu. Hodnotenie výkonnosti projektu a testovaného inovačného riešenia má zásadný význam pre umožnenie rozšírenia projektu v mestskej oblasti a jeho replikovateľnosti v ďalších mestách v Európe, preto by sa po ukončení experimentovania malo venovať 6 mesiacov hodnotiacim činnostiam.
 - **Pracovný balík Prenos sa začína najneskôr 12 mesiacov po dátume začatia projektu a trvá do konca fázy realizácie.** O začiatku tohto pracovného balíka by mali rozhodnúť HMO a partneri pre prenos po analýze najreálnejšieho a najvýhodnejšieho momentu na začatie spolupráce. Partnerom pre prenos by mal umožniť zapojiť sa v najvhodnejšom okamihu už počas počiatočných fáz realizácie projektu.
- iv. Fáza **administratívneho ukončenia** (hradená paušálnou sumou) trvá 3 mesiace a súvisí so všetkými administratívnymi činnosťami, ktoré sa uskutočnia po fáze realizácie s cieľom ukončiť projekt a získať potvrdenie opisných a finančných výkazov. Upozorňujeme, že sa očakáva, že počas tejto fázy budú zástupcovia projektu EUI-IA stále k dispozícii, aby sa zúčastnili na činnostiach zameraných na využívanie a šírenie vedomostí, ktoré iniciuje stály sekretariát.

5. ZÁSADY FINANCOVANIA

Zásada celkových nákladov

EUI-IA sa riadi zásadou celkových nákladov. To znamená, že hoci projekt dostane spolufinancovanie z EFRR až do výšky 80 % oprávnených nákladov, každý partner (hlavné aj pridružené mestské orgány, partneri pre realizáciu a partneri pre prenos), ktorý dostane prostriedky z EFRR, musí zabezpečiť najmenej 20 % verejného alebo súkromného príspevku na doplnenie svojho rozpočtu buď z vlastných zdrojov, alebo z iných zdrojov (nie však z iného zdroja financovania EÚ). Príspevok partnerov môže byť vo forme hotovosti a/alebo nepeňažného plnenia.

Platby z EFRR

Systém platieb EUI-IA je založený najmä na princípoch zálohových platieb z EFRR a v konečnom dôsledku na preplácaní skutočne vzniknutých nákladov:

- **Prvá platba z EFRR (zálohová platba)** zodpovedajúca 50 % grantu z EFRR sa hlavnému mestskému orgánu vypláti do 90 dní od úspešného ukončenia úvodnej fázy. Táto prvá zálohová platba pokrýva aj dve paušálne sumy za pracovný balík Príprava projektu a Úvodná fáza. Táto

celková paušálna suma vo výške 100 000 EUR celkových oprávnených nákladov (čo zodpovedá 80 000 EUR z EFRR) pozostáva z paušálnej sumy 25 000 EUR (čo zodpovedá 20 000 EUR z EFRR) na prípravu projektu a z paušálnej sumy 75 000 EUR (čo zodpovedá 60 000 EUR z EFRR) na úvodnú fázu.

- **Druhá platba z EFRR (zálohová platba)** zodpovedajúca 30 % grantu z EFRR sa hlavnému mestskému orgánu vyplatí po predložení a schválení prvej finančnej žiadosti, ktorá zahŕňa výdavky projektu potvrdené prvostupňovou kontrolou. Pred potvrdením prvostupňovým kontrolórom musia vykázané výdavky dosiahnuť najmenej 35 % celkového rozpočtu projektu. V prípade, že výdavky projektu potvrdené prvostupňovým kontrolórom nedosiahnu 35 % celkových oprávnených nákladov, druhá zálohová platba z EFRR sa vyplatí pomerne.
- **Tretia platba z EFRR** zodpovedajúca maximálne 20 % grantu z EFRR sa hlavnému mestskému orgánu vyplatí po schválení (záverečnej) štvrtej výročnej správy o pokroku, schválení záverečnej správy o kvalite a potvrdení výdavkov projektu v druhej finančnej žiadosti prvostupňovým kontrolórom. Záverečná výročná správa o pokroku sa predkladá najneskôr 1 mesiac po ukončení fázy realizácie a druhá (záverečná) finančná žiadosť sa predkladá spolu so záverečnou kvalitatívnou správou na konci fázy administratívneho ukončenia. V prípade, že výdavky projektu potvrdené prvostupňovým kontrolórom nedosiahnu 100 % celkových oprávnených nákladov projektu, tretia platba z EFRR sa vyplatí pomerne. Treba poznamenať, že tretia platba už nie je založená na princípe zálohovej platby, ale na princípe náhrady vzniknutých a uhradených nákladov. Počas poslednej fázy realizácie projektu musia preto projektoví partneri vopred financovať svoje výdavky (ktoré nie sú pokryté 80 % prijatej zálohovej platby). Tretia platba pokrýva aj paušálnu sumu 20 000 EUR celkových oprávnených nákladov (čo zodpovedá 16 000 EUR z EFRR), ktorá pokrýva fázu administratívneho ukončenia projektu.

6. TVORBA A VYPRACÚVANIE PROJEKTOV

6.1 PARTNERSTVO

Ako je uvedené v oddiele 2. „Oprávnené orgány – kto môže podať žiadosť“, formulár žiadosti k výzve na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA môžu predložiť len oprávnené mestské orgány. V rámci projektu EUI-IA sa očakáva, že hlavný mestský orgán bude priamo zapojený do experimentovania a bude zohrávať strategickú vedúcu úlohu pri vývoji projektu EUI-IA tým, že vytvorí silné projektové partnerstvo a bude mu predsedáť, aby bol projekt technicky, vedecky a finančne životaschopný.

Projektové partnerstvo zahŕňa:

- **Partnerov pre realizáciu** – kľúčové inštitúcie a organizácie schopné prispieť k realizácii projektu, ktoré sa aktívne podieľajú na realizácii a financovaní projektových aktivít poskytnutím finančného príspevku na projekt (podiel na rozpočte zabezpečený projektovým partnerom, t. j. miera spolufinancovania).
- **Partnerov pre prenos – mestá**, ktoré majú záujem učiť sa z experimentov a replikovať inovačné riešenie po realizácii projektu a ktoré poskytujú hlavnému mestskému orgánu nezávislý pohľad na prenosnosť a replikovateľnosť testovaného inovačného riešenia.
- **Pridružený(é) mestský(é) orgán(y)** (ak je to vhodné).

Všetci projektoví partneri (hlavné alebo pridružené mestské orgány, partneri pre realizáciu aj partneri pre prenos), ktorí využívajú prostriedky z EFRR, musia zabezpečiť svoj vlastný príspevok.

Všetci partneri musia mať sídlo v Európskej únii (partnerov pre realizáciu z rôznych krajín je možné zapojiť za predpokladu, že majú sídlo v členských štátoch EÚ a že existuje jasné odôvodnenie z hľadiska pridanej hodnoty projektu). Od všetkých zapojených partnerov sa takisto očakáva, že svoju spoluprácu formalizujú podpísaním dohody o partnerstve.

Hlavný mestský orgán

Projekty by mali preukazovať jasnú zodpovednosť mestského orgánu, ktorý sa aktívne zapája do realizácie činností a miestneho partnerstva. EUI-IA funguje na základe hlavného mestského orgánu zodpovedného za celkovú realizáciu a riadenie celého projektu. Hlavný mestský orgán nesie celú finančnú a právnu zodpovednosť voči poverenému subjektu. Ostatní projektoví partneri majú voči hlavnému mestskému orgánu vlastnú zodpovednosť. Zodpovednosť partnerstva zastúpeného hlavným mestským orgánom je opísaná v dohode o grante uzavretej medzi hlavným mestským orgánom a povereným subjektom a v dohode o partnerstve, ktorú podpisujú všetci zúčastnení partneri po schválení projektu (a partneri pre transfer po ich výbere). Hlavný mestský orgán by mal zabezpečiť zapojenie všetkých projektových partnerov do prípravy a realizácie projektu.

Pridružené mestské orgány

Akékoľvek existujúce združenie mestských orgánov (vnútroštátne/regionálne združenia mestských orgánov, územné dohody alebo združenia, rozvojové okresy atď.) s právnym štatútom organizovanej aglomerácie alebo bez neho, ako aj jednotlivé mestské orgány bez formalizovanej dohody o spolupráci, ktoré však chcú spoločne podať žiadosť v rámci EUI-IA, uvedú vo formulári žiadosti jednu lokálnu administratívnu jednotku ako hlavný mestský orgán a ostatné lokálne administratívne jednotky ako pridružené mestské orgány. Pridružené mestské orgány sú zodpovedné za realizáciu konkrétnych činností a tvorbu súvisiacich výsledkov/výstupov. Pridružené mestské orgány majú podiel na rozpočte projektu a vykazujú náklady vynaložené pre realizáciu činností. V žiadosti sa uvedú podrobné informácie o pridružených mestských orgánoch (vrátane právneho postavenia, skúseností a kompetencií, kontaktných osôb atď.).

Odporúča sa, aby združenia a/alebo zoskupenia mestských orgánov (bez štatútu organizovanej aglomerácie), ktoré chcú podať žiadosť, boli územne susediace a snažili sa obmedziť počet zapojených pridružených mestských orgánov.

Pridružené mestské orgány formalizujú zmluvný vzťah s hlavným mestským orgánom podpísaním dohody o partnerstve ako ďalší partneri projektu po schválení projektu.

Navrhovanie nových foriem spolupráce, vzájomného využívania prostriedkov na dosiahnutie požadovaného kritického množstva pre spoločný cieľ, a teda podávanie žiadostí k výzvam na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA ako skupina mestských orgánov je možné a niekedy veľmi žiaduce na podporu dynamiky funkčných mestských oblastí.

Partneri pre realizáciu

Rozvoj silných partnerstiev medzi verejnými orgánmi, súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou (vrátane občanov a obyvateľov) sa všeobecne považuje za základný kameň udržateľného rozvoja miest. V závislosti od problému, ktorý sa má riešiť, a na základe miestneho kontextu a predchádzajúcich skúseností by hlavné mestské orgány mali zapojiť rôznu kombináciu relevantných partnerov (inštitúcie, agentúry – aj vo výlučnom vlastníctve obce/mestského zastupiteľstva, inštitúty vyššieho vzdelávania, partneri zo súkromného sektora, investori, výskumné inštitúcie, mimovládne organizácie atď.), ktorí sú potrební na realizáciu navrhovaného inovačného riešenia, dosiahnutie cieľov projektu a zabezpečenie dlhodobých účinkov, pokiaľ ide o udržateľnosť a rozšírenie. Partneri pre realizáciu by mali mať relevantné skúsenosti a odborné znalosti, ktoré by dopĺňali skúsenosti a odborné znalosti v rámci hlavného mestského orgánu a boli by pridanou hodnotou celého projektu. Ak majú projekty riešiť problémy, ktoré zainteresované strany a cieľové skupiny vnímajú ako najpálčivejšie, ak majú byť skutočne odvážne, zamerané na inovácie a odhodlané uplatňovať overené riešenia v širšom meradle po ukončení projektu, mali by sa snažiť využívať vedomosti a odborné znalosti, ktoré existujú mimo mestských orgánov v miestnom ekosystéme, ako aj podporu verejných a/alebo súkromných investorov, ktorí majú záujem zapojiť sa.

Partnerstvo by malo byť vyvážené a komplementárne z hľadiska politických a tematických kompetencií. Partnerstvá by sa mali usilovať o podporu horizontálnej integrácie (vrátane aktérov zaoberajúcich sa rôznymi rozmermi mestských výziev, ktoré sa majú riešiť) aj vertikálnej integrácie (vrátane rôznych úrovní riadenia). Neexistuje žiadne univerzálne riešenie. Žiadatelia by si mali uvedomiť, že partnerstvá s viac ako 10 partnermi si môžu vyžadovať dodatočné úsilie a zdroje na zabezpečenie efektívneho riadenia.

Úlohu partnera pre realizáciu môže v rámci projektu EUI-IA zohrávať každá organizácia s právnou subjektivitou. Partneri pre realizáciu zohrávajú aktívnu úlohu pri navrhovaní a realizácii projektu a sú zodpovední za realizáciu konkrétnych činností a tvorbu súvisiacich výsledkov/výstupov. Partneri pre realizáciu majú podiel na rozpočte projektu a vykazujú náklady, ktoré im vznikli v súvislosti s realizáciou činností. Partneri pre realizáciu by mali byť vybraní s ohľadom na zásady transparentnosti a rovnakého zaobchádzania. Poradenské firmy, ktorých hlavným cieľom je vývoj a riadenie európskych projektov, a organizácie bez rozpočtu na zamestnancov (vykazujúce len náklady na externé odborné znalosti) nie sú oprávnené zúčastniť sa na projekte ako partneri pre realizáciu. V žiadosti sa uvedú podrobné

informácie o pridružených mestských orgánoch (vrátane právneho postavenia, skúseností a kompetencií, kontaktných osôb atď.) V žiadosti treba uviesť podrobné informácie o partneroch pre realizáciu (vrátane právneho postavenia, skúseností a kompetencií, kontaktných osôb atď.).

Upozorňujeme, že mestské orgány nemôžu byť posudzované a uvedené ako partner pre realizáciu, ale len ako hlavný mestský orgán alebo pridružený mestský orgán, ak spĺňajú vyššie uvedené kritériá oprávnenosti.

Partneri pre prenos

Partneri pre prenos sú mestské orgány, ktoré sa zapájajú do projektového partnerstva s cieľom sledovať experimentovanie a učiť sa z neho. Očakáva sa, že každý projekt EUI-IA bude mať 3 partnerov pre prenos pochádzajúcich z iných členských štátov ako hlavný mestský orgán.

Partnerom pre prenos sa môže stať každý mestský orgán lokálnej administratívnej jednotky vymedzenej podľa stupňa urbanizácie (DEGURBA) Eurostatu ako veľkomesto, mesto alebo prímestská časť (zodpovedajúce kódu DEGURBA 1 alebo kódu DEGURBA 2 Eurostatu), ktorý sa nachádza v Európskej únii. Nevyžaduje sa minimálny počet obyvateľov (partnermi pre prenos sa môžu stať mestá všetkých veľkostí).

Dôvodom, prečo sa partneri pre prenos pozývajú do projektového partnerstva je podporiť prispôbitelnosť testovaného riešenia iným mestským kontextom v EÚ a následne zvýšiť jeho šance na replikáciu v zahraničí a dlhodobšie nasadenie v širšom meradle, prípadne s financovaním z hlavných programov politiky súdržnosti a najmä z EFRR. Ďalej to môže prispieť k podpore výmeny vedomostí medzi mestami EÚ a nadväzovaniu dlhodobých vzťahov medzi nimi. Zapojenie do experimentovania umožní partnerom pre prenos posilniť vlastný inovačný potenciál a zvýšiť svoju kapacitu na implementáciu inovačných riešení (z hľadiska obsahu aj procesu) a pripraviť proces úplného alebo čiastočného prispôsobenia a replikácie testovaného inovačného riešenia vo vlastných mestách tým, že sa zúčastnia na činnostiach prenosu a budú mať prospech z riešenia, pri ktoromvidia, ako sa realizuje a prináša výsledky, ale aj prekonáva problémy a prekážky, ktoré sa vyskytujú na ceste k inovácii.

Partneri pre prenos musia byť identifikovaní a vybraní a očakáva sa, že sa zaviazajú k projektovému partnerstvu najneskôr počas úvodnej fázy. Spolupráca v rámci prenosu, realizovaná prostredníctvom pracovného balíka Prenos, musí začať najneskôr 12 mesiacov od začiatku realizácie projektu. Partneri pre prenos budú mať pridelený pevne stanovený rozpočet.

Zapojenie cieľových skupín a širších zainteresovaných strán

Pri príprave projektu EUI-IA a počas všetkých fáz projektu je potrebné identifikovať a zapojiť **širšiu skupinu zainteresovaných strán** v závislosti od charakteru projektu: miestne komunity, sociálnych partnerov, podniky, mimovládne organizácie, expertov, inštitúcie, organizácie, jednotlivcov atď., ako aj cieľové skupiny projektu (t. j. v závislosti od projektov: občania, účastníci odbornej prípravy, uchádzači o zamestnanie, zraniteľné skupiny a/alebo marginalizované komunity, používatelia danej služby alebo administratívy), ktoré môžu projekt ovplyvniť alebo byť ním ovplyvnené. Identifikácia zainteresovaných strán, pochopenie ich vplyvu na projekt EUI-IA a vyváženie ich potrieb a očakávaní sú rozhodujúce pre

úspech projektu. Mestské orgány by preto mali priviesť všetky relevantné zainteresované strany k rokovaciemu stolu, aby lepšie formulovali problémy a potreby, dohodli sa na spoločnej vízii alebo želanej zmene, ku ktorej by mal projekt EUI-IA prispieť, a navrhli konkrétne riešenia a opatrenia, ktoré budú riešiť problémy a viesť k želanej zmene. Širšia skupina zainteresovaných strán má priamy a/alebo nepriamy prospech, ale nemá priamu úlohu pri realizácii projektu EUI-IA a nemala by sa považovať za partnerov projektu EUI-IA. Preto nemá pridelený žiadny osobitný rozpočet ani výslovné povinnosti pri realizácii projektu, ale považuje sa za relevantnú a mala by sa aktívne zapájať (spoluvorba), aby sa zabezpečila hladká a efektívna realizácia projektu.

6.2 INTERVENČNÁ LOGIKA PROJEKTU A PRACOVNÝ PLÁN

Intervenčná logika projektu EUI-IA predstavuje jasné a dobre premyslené pochopenie toho, ako majú plánované opatrenia viesť k požadovanej zmene a plánovaným výsledkom. Je to spôsob opisu logickej postupnosti medzi počiatočnými potrebami, vstupmi, projektovými aktivitami, výstupmi, výsledkami a konečným vplyvom. Je to nástroj na štruktúrovanie komplexných intervencií a na prípravu hodnotenia projektu. Intervenčná logika opisuje: Aké je opodstatnenie intervencie/projektu? Aké sú výzvy/potreby, ktoré vyvolali intervenciu? Aké problémy má intervencia vyriešiť? Aká je „želaná zmena“? Ako sa majú tieto zmeny dosiahnuť?

Intervenčná logika sa skladá zo strategických, operačných a monitorovacích a hodnotiacich zložiek:

- Strategické zložky zahŕňajú: celkový cieľ, špecifické ciele a očakávané výsledky.
- Operačné zložky zahŕňajú: pracovný plán projektu, pracovné balíky, činnosti, výsledky a výstupy.

V **pracovnom pláne projektu** sa vysvetľuje praktická stránka vášho projektu. Je to plán, ktorý predstavuje návod na realizáciu vášho projektu, ak získa financovanie. Pracovný plán predstavuje rozčlenenie projektu na hlavné kroky nazývané pracovné balíky a pracovné balíky sú rozčlenené na menšie kroky nazývané činnosti. Činnosti vedú k výsledkom a každý pracovný balík vedie k jednému alebo viacerým výstupom.

Pracovné balíky sú stavebnými kameňmi pracovného plánu, predstavujú hlavné piliere projektu a pozostávajú zo súvisiacich projektových činností potrebných pre realizáciu konkrétnych zložiek projektu a vytvorenie výstupov projektu. Na štruktúrovanie projektu EUI-IA by sa mal použiť tento súbor pracovných balíkov:

- pracovný balík Prípravná a úvodná fáza,
- pracovný balík Projektové riadenie ,
- pracovný balík Monitorovanie a hodnotenie,
- pracovný balík Komunikácia a využívanie,

- Tematický pracovný balík,
 - Pracovný balík Prenos,
 - pracovný balík Uzavretie.
- Medzi zložky monitorovania a hodnotenia patria: ukazovatele výstupu a ukazovatele výsledku.

6.3 PODPORA OF ZO STRANY EXPERTOV

Každý projekt financovaný v rámci EUI-IA bude využívať podporu zo strany experta EUI. Experti EUI budú ku projektom konkrétne poskytovať:

- Poradenstvo a usmerňovanie na strategickej a operačnej úrovni v súvislosti s projektom a jeho realizáciou.
- Pomoc pri vypracúvaní projektovej dokumentácie a výstupov, ktoré budú zachytávať a šíriť dosiahnuté výsledky a vyhliadky po realizácii (udržateľnosť, rozšírenie a potenciál prenosnosti), získané skúsenosti a osvedčené postupy pre širšie publikum s cieľom uľahčiť zavádzanie najúspešnejších inovácií v iných mestách EÚ.
- Účasť na aktivitách zameraných na využívanie a disemináciu a prispievanie k nim.
- Pomoc pri realizácii pracovného balíka Prenos.

Experti EUI budú poskytovať podporu a poradenstvo priebežne počas celého procesu realizácie projektov, ako aj počas záverečnej fázy.

Experti EUI sú osoby s hlbokými vedomosťami o mestských témach relevantných pre každú výzvu na predkladanie návrhov, so skúsenosťami so spoluprácou s mestskými orgánmi na projektoch zahŕňajúcich verejné investície a ich fyzickú realizáciu, ako aj s dobrými znalosťami rámca politiky súdržnosti a preukázanými skúsenosťami s podporou mestských experimentov a inovácií.

EUI-IA priamo hradí všetky náklady spojené s činnosťou expertov EUI (vrátane nákladov na cestovné a ubytovanie). Žiadatelia preto vo svojej žiadosti nemusia počítať so žiadnym rozpočtom na tento účel.

6.4 PRENOS

Kľúčovou novinkou v porovnaní s projektmi mestskými inovačnými činnosťami financovanými v programovom období 2014 – 2020 je začlenenie zložky nadnárodného prenosu ako neoddeliteľnej súčasti projektov EUI-IA.

Treba zdôrazniť, že projekty EUI-IA sa naďalej primárne zameriavajú na testovanie nových inovačných riešení v danej lokalite, ale vďaka tejto novej zložke sa očakáva, že procesy a výsledky experimentovania budú sledovať partnerské mestá z iných krajín (partneri pre prenos). Vo všetkých projektoch EUI-IA je teraz zahrnutý osobitný pracovný balík Prenos so špecifickými činnosťami, rozpočtami, výsledkami a výstupmi.

EUI-IA sa zriadila s cieľom identifikovať a podporovať testovanie prenosných a rozšíriteľných inovačných riešení problémov súvisiacich s udržateľným rozvojom miest na úrovni Európskej únie. Jej účelom je takisto zhromažďovať a zdieľať výsledky experimentov (aj prostredníctvom podpory činností prenosu) s cieľom podporiť inovačné kapacity a rozširovanie vedomostí pre všetky mestské oblasti EÚ. Cieľom je, aby výstupy projektov EUI-IA využívali (replikovali, rozširovali) aj iné mestá EÚ, čím sa zvýši vplyv celej iniciatívy, prispeje sa k tvorbe mestskej politiky na rôznych úrovniach, ako aj podporí spolupráca medzi európskymi mestskými oblasťami.

Zameraním začlenenia zložky prenosu by malo byť:

- umožniť partnerom pre prenos sledovať plánovanie a pilotné testovanie testovaného inovačného riešenia,
- umožniť partnerom pre prenos analyzovať ich miestne mestské kontexty s cieľom lepšie pochopiť, ako možno inovačné riešenie prispôsobiť miestnym potrebám a podmienkam,
- výmena vedomostí a skúseností medzi všetkými projektovými partnermi,
- výmena dôležitých vstupov, ktoré môžu priniesť vonkajší pohľad na projekt EUI-IA a inšpirovať partnerov pre prenos,
- príprava dokumentácie partnermi pre prenos, ktorá im môže slúžiť na budúcu replikáciu inovačného riešenia (štúdiá uskutočniteľnosti a príležitostí reaplikácie a investičná dokumentácia),
- príprava dedičstva projektu EUI-IA vo forme modelu EUI – inovačného riešenia, ktorý budú môcť využívať aj iné mestá EÚ, ktoré majú záujem o inovačné riešenie, zo strany hlavného mestského orgánu a jeho projektových partnerov.

Uvedené činnosti sa môžu realizovať pomocou tejto **škály pracovných metód**: návštevy na mieste, on-line alebo off-line workshopy/stretnutia/diskusie, činnosti vzájomného hodnotenia, vlastná práca partnerov pre prenos, ktorá im umožní ďalej zúžitkovať poznatky získané z komunikačnej výmeny v rámci prenosu, ale aj pripraviť sa na budúce replikovanie inovačného riešenia, a iné požadované formy práce a spolupráce.

Od partnerov pre prenos sa očakáva, že pripravia tieto vzdelávacie a investičné výsledky a výstupy: **prieskum kapacity prenosu, štúdiá uskutočniteľnosti a príležitostí na replikáciu** – (jeden za každého transferového partnera). Môžu takisto financovať **investičnú dokumentáciu a realizáciu pilotných investícií malého rozsahu**.

Od hlavného mestského orgánu sa očakáva, že pripraví **EUI – Model inovačného riešenia** – záverečný dokument zameraný na prenosnosť a rozšírenie testovaného inovačného riešenia, aby sa ostatní (nielen partneri pre prenos, ale aj všetky zainteresované mestá EÚ) mohli oboznámiť so zisteniami experimentu a získať určité usmernenia, ako pristupovať k jeho replikácii.

O celkovom rozpočte na pracovný balík Prenos rozhoduje žiadateľ EUI-IA a mal by zahŕňať:

- rozpočet pridelený hlavnému mestskému orgánu alebo príslušnému partnerovi, ktorý podporuje vykonávanie pracovného balíka Prenos,
- rozpočty pre každého partnera pre prenos vo forme paušálnej sumy (možnosť zjednodušených nákladov) vo výške 150 000 EUR (čo zodpovedá 120 000 EUR z EFRR a vlastnému príspevku vo výške 30 000 EUR).

Hlavný mestský orgán nesie zodpovednosť za identifikáciu a výber partnerov pre prenos, ktorých chce začleniť do partnerstva. Proces identifikácie partnerov pre prenos by mal začať už vo fáze podávania žiadostí, keď sú žiadatelia požiadaní, aby identifikovali iné európske mestské oblasti, ktoré by mohli mať prospech z replikácie navrhovaného riešenia vzhľadom na výhodné podmienky pre prenos (podobné charakteristiky, kontext) alebo zvýšenie ich inováčného potenciálu; aby podrobne opísali ako budú identifikovaní najvhodnejší partneri pre prenos a špecifikovali potenciálnych partnerov pre prenos (ak už boli identifikovaní) spolu so základnými motiváciami/odôvodneniami. Keďže jedným z cieľov EUI-IA je, aby výstupy projektov využívali aj iné mestá, čím sa zvýši vplyv celej iniciatívy, a keďže ambíciou EUI-IA je zvýšiť replikovateľnosť inováčných riešení vyvinutých v rámci projektov, je dôležité, aby projekty vo fáze podávania žiadostí mohli preukázať dobre vypracovaný proces, zdôvodnenie a motiváciu výberu najvhodnejších partnerov pre prenos.

Partneri pre prenos musia byť identifikovaní najneskôr počas úvodnej fázy a úspešné ukončenie úvodnej fázy je podmienené tým, že partneri pre prenos podpíšu minimálne vyhlásenia o zámere.

Výber partnerov pre prenos by mal umožniť: i) zachovať dobrú rovnováhu, pokiaľ ide o rozmanitosť miest zapojených do partnerstva [ich veľkosť (malé, stredné, veľké mestá) a polohu (menej rozvinuté regióny, regióny prechádzajúce transformáciou a rozvinutejšie regióny)] a ii) zhromaždiť najvhodnejších partnerov pre prenos s cieľom dosiahnuť kvalitné replikačné činnosti. **Výber partnerov pre prenos sa preto bude riadiť niekoľkými hlavnými zásadami:**

- Partneri pre prenos pochádzajú z rôznych členských štátov EÚ.
- Najmenej dve zo štyroch zapojených miest (hlavný mestský orgán + 3 partneri pre prenos) sa nachádzajú v menej rozvinutých alebo regiónoch prechádzajúcich transformáciou³⁰.
- Partnerstvo zahŕňa mestá rôznych veľkostí.

³⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/background>

6.5 KATEGÓRIE NÁKLADOV

V rámci projektov EUI-IA sa môžu používať tieto kategórie nákladov:

- zamestnanci
- kancelária a administratíva
- cestovanie a ubytovanie
- externé odborné znalosti a služby
- zariadenie
- infraštruktúra a stavebné práce

Pre každú kategóriu nákladov je v Usmernení k EUI-IA uvedená definícia, ako aj usmernenia k zostavovaniu rozpočtu a podávaniu správ. Projektovým partnerom sa dôrazne odporúča, aby v prípade akýchkoľvek otázok týkajúcich sa oprávnenosti výdavkov, ktoré tieto pravidlá nezodpovedajú, požiadali o radu stály sekretariát. Upozorňujeme, že výdavky partnerov pre prenos sú hradené paušálnou sumou.

Výdavky vykázané v rámci projektu musí skontrolovať prvostupňový kontrolór. Nezávislé stanovisko prvostupňového kontrolóra musí zahŕňať zákonnosť a správnosť vykázaných výdavkov, dodanie výrobkov a služieb, správnosť vykázaných výdavkov a súlad výdavkov a operácií s pravidlami EUI-IA, predpismi EÚ a vnútroštátnymi predpismi. Keďže prvostupňový kontrolór je priamo menovaný a platený iniciatívou EUI-IA, projektové partnerstvo pri zostavovaní rozpočtu projektu nemusí počítať so žiadnymi nákladmi na kontrolu (audit). Prvostupňový kontrolór bude organizovať aj kontroly projektov na mieste. Kontrola na mieste znamená, že **prvostupňový kontrolór skutočne navštívi projekt a overí, či sa určité činnosti, nákupy služieb a výrobkov, ako aj investície počas realizácie skutočne uskutočnili v súlade so schválenou žiadosťou a či boli dodržané súvisiace predpisy.**

Ako je uvedené v zásadách financovania, projekty EUI-IA sa riadia zásadou „celkových nákladov“: projekt je spolufinancovaný z EFRR do výšky 80 % celkových oprávnených nákladov a každý projektový partner (hlavný alebo pridružený mestský orgán, partner pre realizáciu a partner pre prenos), ktorý dostáva príspevok z EFRR, musí zabezpečiť finančný príspevok na doplnenie svojho rozpočtu do výšky cieľového príspevku (minimálne 20 % oprávnených nákladov partnera).

Ak takéto príspevky pochádzajú zo súkromných zdrojov, nepatria do kontextu práva štátnej pomoci. Ak príspevky pochádzajú z verejných zdrojov a ak sú projektové činnosti iné ako hospodárske, financovanie takýchto činností nepredstavuje štátnu pomoc. Ak však ide o príspevky z verejných zdrojov členského štátu na projekty, ktoré zahŕňajú „hospodárske činnosti“, t. j. ponuku tovaru a služieb na trhu, potom musia byť tieto projekty navrhnuté tak, aby všetky verejné príspevky boli v súlade s pravidlami štátnej pomoci na všetkých úrovniach, t. j. buď na úrovni vlastníka, staviteľa a/alebo prevádzkovateľa projektu alebo zariadenia. V takýchto prípadoch by poskytnuté verejné financovanie malo byť v súlade

s požiadavkami nariadenia de minimis alebo s podmienkami stanovenými vo všeobecnom nariadení o skupinových výnimkách (GBER) alebo v rozhodnutí o službách všeobecného hospodárskeho záujmu.

Podrobné informácie o verejnom obstarávaní a štátnej pomoci sú uvedené v Usmernení k EUI-IA.

7. POSTUP PODÁVANIA ŽIADOSTI

Balík k žiadosti k tretej výzve na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA obsahuje:

- Tento **referenčný rámec** k dispozícii vo všetkých jazykoch EÚ. V prípade nezrovnalostí však upozorňujeme, že rozhodujúca je anglická verzia.
- Usmernenie k EUI-IA (k dispozícii len v angličtine), ktoré si v súvislosti so všeobecnými pravidlami iniciatívy treba podrobne preštudovať.
- Technické usmernenie k elektronickej výmennej platforme (EEP).
- Podrobné pokyny na vyplnenie formulára žiadosti sú k dispozícii online vo všetkých jazykoch EÚ v systéme EEP. V prípade nezrovnalostí však upozorňujeme, že rozhodujúca je anglická verzia.
- Pracovný dokument s formulárom žiadosti (pracovná verzia formulára žiadosti a potvrdzujúceho hárku – dokument vo formáte Word dostupný len v angličtine) ako pomôcka pri vypracovávaní žiadosti.

Všetku dokumentáciu nájdete na webovom sídle EUI.

Proces podávania žiadostí je vďaka využívaniu systému EEP 100 % bezpapierový (<https://connect.urban-initiative.eu>).

Žiadosť sa skladá z:

- **Formulára žiadosti:** Formulár žiadosti sa musí vyplniť prostredníctvom online platformy EEP. Pozostáva z oddielov, v ktorých sa uvádza projektový nápad a odôvodnenie (vrátane informácií o inovatívnosti návrhu), partnerstvo (vrátane hlavného mestského orgánu, partnerov pre realizáciu, partnerov pre prenos a prípadne pridružených mestských orgánov), hlavné ciele a očakávané výsledky, navrhovaný pracovný plán a rozpočet. Upraviť a predložiť formulár je možné len počas otvorenej výzvy na predkladanie návrhov. Žiadosť obsahuje množstvo automatických odkazov, vzorcov a kontrol. Tieto funkcie znamenajú, že v prípade nesprávneho vyplnenia formulára (vrátane chýbajúceho potvrdzujúceho hárku) sa v ňom objavia chybové hlásenia a nie je možné ho odoslať. Pomáha to výrazne znížiť riziko predloženia neoprávnených žiadostí.

- **Prílohy:** Žiadatelia môžu v systéme EEP nahrať jednu prílohu, ktorá bude pripojená k formuláru žiadosti. Môže to byť mapa zobrazujúca oblasť intervencie, graf, infografika atď. Typ a veľkosť súboru, ktorý sa má priložiť, sú uvedené v usmernení k EEP.
- **Potvrdzovacieho hárku:** Potvrdzovací hárk sa automaticky generuje online platformou pri vyplňaní formulára žiadosti alebo po jeho vyplnení. Treba ho vytlačiť, podpísať zákonným zástupcom hlavného mestského orgánu, naskenovať a nahrať do časti H formulára žiadosti s názvom Potvrdzovací hárk. Formulár žiadosti nie je možné predložiť bez potvrdzujúceho hárku.

Dôrazne sa odporúča, aby žiadatelia vyplnili formulár žiadosti v zrozumiteľnej angličtine, hoci ho môžu predložiť aj v ktoromkoľvek úradnom jazyku EÚ. Treba poznamenať, že strategické a operačné hodnotenia sa vykonávajú na základe anglickej verzie formulára žiadosti (v prípade, že formulár žiadosti bude predložený v inom jazyku, preloží ho do angličtiny externý poskytovateľ, ktorého zazmluvní stály sekretariát). Stály sekretariát nezaručuje kvalitu prekladu, a preto je na vlastné riziko žiadateľov. Okrem toho zmluva o poskytnutí dotácie, projektové riadenie, formálne podávanie správ, kľúčové výstupy a všetka komunikácia s povereným subjektom a stálym sekretariátom budú musieť byť v angličtine.

**Konečný termín na predloženie formulára žiadosti a potvrdzovacieho hárku je
14.10.2024., 14.00 hod. CEST**

8. VÝBEROVÉ KONANIE

Po podaní každej žiadosti sa uskutoční výberový proces, ktorý sa skladá z týchto krokov:

1. Kontrola oprávnenosti
2. Strategické hodnotenie
3. Operatívne hodnotenie

8.1 KONTROLA OPRÁVNENOSTI

Po uzavretí výzvy na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA vykoná stály sekretariát kontrolu oprávnenosti všetkých predložených projektových žiadostí pred termínom výzvy. Účelom kontroly oprávnenosti je overiť súlad prijatých formulárov žiadostí a ich príloh s formálnymi kritériami oprávnenosti, predísť

ďalšiemu posudzovaniu neoprávnených žiadostí a zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými návrhmi, ktoré sa majú vybrať na financovanie.

Kritériá oprávnenosti v rámci EUI-IA sú tieto:

1. Formulár žiadosti bol predložený elektronicky prostredníctvom platformy EEP pred termínom uvedeným v referenčnom rámci výzvy na predkladanie návrhov.
2. Formulár žiadosti je kompletne vyplnený.
3. Žiadateľom je jeden mestský orgán lokálnej administratívnej jednotky vymedzenej podľa stupňa urbanizácie ako veľkomesto, mesto alebo prímestská časť (zodpovedajúce kódu DEGURBA 1 alebo kódu DEGURBA 2 Eurostatu), ktorá má najmenej 50 000 obyvateľov.

ALEBO

Žiadateľom je združenie alebo zoskupenie mestských orgánov s právnym štatútom organizovanej aglomerácie zložené z lokálnych administratívnych jednotiek, kde väčšina (najmenej 51 %) obyvateľov žije v lokálnych administratívnych jednotkách vymedzených podľa stupňa urbanizácie (DEGURBA) Eurostatu ako veľkomestá, mestá alebo prímestské časti (zodpovedajúce kódu DEGURBA 1 alebo kódu DEGURBA 2) a kde celkový počet obyvateľov spolu je najmenej 50 000.

ALEBO

Žiadateľom je združenie alebo zoskupenie mestských orgánov bez právneho štatútu organizovanej aglomerácie, kde všetky zúčastnené mestské orgány (hlavný mestský orgán aj pridružené mestské orgány) sú lokálnymi administratívnymi jednotkami vymedzenými podľa stupňa urbanizácie (DEGURBA) Eurostatu ako veľkomestá, mestá alebo prímestské časti (zodpovedajúce kódu DEGURBA 1 alebo DEGURBA 2) a kde celkový počet obyvateľov spolu (hlavný mestský orgán aj pridružené mestské orgány) je najmenej 50 000.

4. Je dodržané obdobie oprávnenosti: dátum ukončenia projektu je v súlade s výzvou a požiadavkami iniciatívy.
5. Sú dodržané maximálne rozpočtové požiadavky (maximálne 5 miliónov EUR z EFRR) a zásada spolufinancovania (minimálne 20 % príspevku zabezpečeného partnerstvom).
6. Všetci zapojení partneri (hlavný mestský orgán, pridružené mestské orgány a partneri pre realizáciu) sú z členských štátov EÚ.
7. V prípade združenia alebo zoskupenia mestských orgánov bez právneho postavenia organizovanej aglomerácie sa vo formulári žiadosti uvádza hlavný mestský orgán a pridružené mestské orgány.

8. Žiadajúce mestské orgány (hlavné mestské orgány a/alebo pridružené mestské orgány) sú zapojené len do jedného návrhu projektu v rámci tej istej výzvy na predkladanie návrhov.
9. Žiadajúce mestské orgány (hlavné mestské orgány a/alebo pridružené mestské orgány) neboli vybrané a financované na základe predchádzajúcej výzvy na predkladanie návrhov v rámci Európskej mestskej iniciatívy.
10. Nezmenený potvrdzovací hárok riadne podpísaný štatutárnym zástupcom hlavného mestského orgánu je nahraný na platforme EEP v časti formulára žiadosti s názvom Potvrdzovací hárok.

Ak nie sú splnené všetky požiadavky uvedené v predchádzajúcom texte, žiadosť sa považuje za neoprávnenú a ďalej sa nehodnotí. Žiadatelia budú na konci kontroly oprávnenosti informovaní o rozhodnutí o ich žiadosti (či postupujú ďalej alebo nie).

8.2 STRATEGICKÉ HODNOTENIE

Žiadosti, ktoré budú vyhlásené za oprávnené a prípustné, budú podrobené strategickému hodnoteniu, ktoré vykoná skupina externých expertov. Strategické hodnotenie predstavuje **70 %** váhy celkového hodnotenia projektu a pozostáva z týchto kritérií:

- **Inovatívnosť a relevantnosť** (30 %) Do akej miery je žiadateľ schopný preukázať, že návrh projektu predstavuje nové riešenie, ktoré má pridanú hodnotu vo vzťahu k téme výzvy? Do akej miery je riešenie relevantné pre miestny kontext a ciele politiky súdržnosti?
- **Partnerstvo a spolupráca** (12 %) Do akej miery je partnerstvo relevantné a stabilné na realizáciu navrhovaného riešenia a dosiahnutie očakávaných výsledkov? Do akej miery návrh umožňuje zmysuplnú účasť a spoluprácu zo strany zainteresovaných strán, cieľových skupín a občanov?
- **Merateľnosť výsledkov a vplyvu** (12 %) Do akej miery sú očakávané výsledky konkrétne a realistické a odrážajú očakávaný vplyv projektu na miestny kontext, ako aj na príjemcov/koncových používateľov?
- **Udržateľnosť a rozšírenie** (8 %) Do akej miery projekt trvalo prispieje k riešeniu identifikovanej výzvy? Do akej miery bude navrhované riešenie samoudržateľné aj po jeho ukončení a do akej miery má potenciál na rozšírenie, ak sa osvedčí?
- **Prenosnosť projektu** (8 %) Do akej miery bude mať projekt potenciál prenosnosti do iných mestských oblastí v Európe?

Orientačné hodnotiace otázky pre každé kritérium sú uvedené v Usmernení k EUI-IA kapitole 3.2. „Výberový proces“.

Na základe strategického hodnotenia vypracuje skupina externých expertov hodnotenie žiadostí a zoradí ich na základe bodového hodnotenia v rámci strategického hodnotenia. Po dohode s EK postupujú žiadosti zaradené do užšieho zoznamu do operačného hodnotenia. Žiadatelia sú na konci procesu strategického hodnotenia informovaní o rozhodnutí o ich žiadosti (či postupujú ďalej alebo nie).

8.3 OPERATÍVNE HODNOTENIE

Operatívne hodnotenie vykonáva stály sekretariát a tvorí **30 %** váhy celkového hodnotenia projektu. Hlavným cieľom operačného hodnotenia je posúdiť spoľahlivosť návrhu, t.j. či je odôvodnený, realistický, konzistentný a koherentný, úplný, pripravený na účinné riadenie a rýchlu realizáciu a či vykazuje pomer ceny a kvality. Počas operačného hodnotenia sa hodnotia tieto kritériá:

- **Návrh a logika projektu** (12 %) Do akej miery sú prvky pracovného plánu (činnosti, výsledky, výstupy, ukazovatele) úplné, realistické, konzistentné a koherentné? Do akej miery povedie navrhovaná koncepcia projektu k dosiahnutiu cieľov a očakávaných výsledkov?
- **Uskutočniteľnosť projektu a operačná pohotovosť** (8 %) Do akej miery návrh preukazuje, že je uskutočniteľný (že sa dá realizovať v danom časovom rámci) a operačne pohotový?
- **Organizačné opatrenia a prevádzková kapacita** (5 %) Do akej miery sú riadiace a komunikačné činnosti primerané a podporujú celkovú realizáciu projektu?
- **Rozpočet** (5 %) Do akej miery je rozpočet koherentný a primeraný?

Orientačné hodnotiace otázky pre každé kritérium sú uvedené v Usmernení k EUI-IA kapitole 3.2. „Výberový proces“.

Po operačnom hodnotení výberová komisia uskutoční konečný výber. Žiadatelia budú o rozhodnutí informovaní na konci procesu operačného hodnotenia.

8.4 HODNOTIACI BODOVACÍ SYSTÉM

Pri rozhodovaní sa používa bodovací systém. Každému váženému kritériu sa priradí skóre od 1 do 10; výsledkom je priemerný počet bodov za projekt. Používa sa nasledujúca bodová stupnica:

9 – 10 – výborný

7 – 8 – dobrý

5 – 6 – primeraný

3 – 4 – slabý

1 – 2 – veľmi slabý

Upozorňujeme, že ak projekt za ktoréhoľvek hodnotiace kritérium získa menej ako 4 body alebo presne 4 body, je automaticky zamietnutý a nebude ďalej spracovaný.

Systém bodového hodnotenia sa uplatňuje nielen s ohľadom na konkrétne prínosy každého návrhu projektu, ale aj v duchu súťažného procesu, pričom sa porovnávajú ostatné návrhy projektov predložené v rámci tej istej výzvy na predkladanie návrhov. Z tohto dôvodu sa žiadateľom s návrhmi projektov, ktoré neboli zaradené do užšieho výberu na operatívne hodnotenie alebo neboli nakoniec schválené, neposkytuje príslušné bodové hodnotenie, ale podrobné komentáre ku všetkým hodnoteným kritériám.

Žiadatelia by si mali uvedomiť, že skutočnosť, že ich projekt bol vybraný na základe výsledkov výberového konania, ich automaticky neopravňuje na získanie príslušného grantu EÚ. Ak nebudú splnené podmienky stanovené počas úvodnej fázy projektu (vzhľadom na to, že projekt nie je dostatočne pripravený na uvedenie do prevádzky), poverený subjekt si vyhradzuje právo projekt ukončiť a vyradiť ho zo zoznamu schválených projektov EUI-IA (viac informácií nájdete v Usmernení k EUI-IA kapitole 4 „Úvodná fáza a uzatváranie zmlúv“).

8.5 KRITÉRIÁ VYLÚČENIA ŽIADATEĽOV O GRANT

V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie³¹, môžu byť žiadatelia vylúčení z postupu udeľovania grantov, ak sa hlavný mestský orgán alebo osoby, ktoré majú v rámci hlavného mestského orgánu zastupiteľské, rozhodovacie alebo kontrolné právomoci, alebo osoby, ktoré sú nevyhnutné pre realizáciu projektu, nachádzajú v jednej alebo viacerých z týchto vylučujúcich situácií:

- konkurzné, insolvenčné alebo likvidačné konanie,
- porušenie povinností týkajúcich sa platenia daní alebo príspevkov na sociálne zabezpečenie,
- závažné profesionálne pochybenie vrátane skresľovania skutočností,
- podvod,
- korupcia,

³¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>

- konanie súvisiace so zločineckou organizáciou,
- legalizácia príjmu z trestnej činnosti alebo financovanie terorizmu,
- teroristické trestné činy alebo trestné činy súvisiace s teroristickými aktivitami,
- detská práca a iné formy obchodovania s ľuďmi,
- nečestné konanie,
- založenie alebo štatút schránkovej spoločnosti.

Počas procesu podávania žiadosti musia všetci žiadatelia spolu s formulárom žiadosti predložiť vyhlásenie potvrdzujúce, že na hlavný mestský orgán a projektových partnerov sa nevzťahuje žiadne z uvedených vylučovacích kritérií. Toto vyhlásenie je uvedené v potvrdzovacom hárku priloženom k formuláru žiadosti v EEP. Upozorňujeme, že na to, aby bola žiadosť počas kontroly oprávnenosti považovaná za oprávnenú, musí byť potvrdzovací hárok riadne podpísaný právnym zástupcom hlavného mestského orgánu.

Počas výberového konania a pred konečným rozhodnutím výberovej komisie o udelení grantu stály sekretariát skontroluje žiadateľov v systéme včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) zriadenom Európskou komisiou na posilnenie ochrany finančných záujmov Únie a na zabezpečenie riadneho finančného hospodárenia³². Ak sa zistí prítomnosť hlavného mestského orgánu v systéme EDES, stály sekretariát to oznámi žiadateľovi, ktorý má potom možnosť predložiť obhajobu pred konečným rozhodnutím výberovej komisie v súlade so zásadou proporcionality.

9. ÚVODNÁ FÁZA A UZATVÁRANIE ZMLÚV

Úvodná fáza zahŕňa prvých 6 mesiacov pred fázou realizácie projektu. Jej cieľom je zabezpečiť splnenie všetkých administratívnych podmienok pre hladký a efektívny začiatok realizácie projektu a poskytnúť záruky o úrovni pripravenosti projektu (projektové riadenie, realizácia projektu, riadenie rizík). Hlavnými aspektmi, ktorými sa zaoberá táto fáza, sú školenia zamerané na projektové riadenie (vrátane oboznámenia sa s rámcom podávania správ a monitorovania), splnenie administratívnych a právnych požiadaviek na začatie projektu, zapracovanie odporúčaní výberovej komisie, predbežný audit a kontrola pripravenosti. Úvodná fáza je zameraná aj na nadviazanie plodnej spolupráce medzi projektom a stálym sekretariátom.

³² Článok 142 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

Kontrola pripravenosti projektu je proces zakotvený v úvodnej fáze, ktorého cieľom je v maximálnej miere predchádzať veľkým neočakávaným problémom počas realizácie projektu. Kontrolu pripravenosti projektu vykonáva prvostupňový kontrolór počas predbežného auditu aj stály sekretariát a zahŕňa celý rozsah riadiacich, administratívnych, finančných a prevádzkových otázok, ktoré môžu ovplyvniť riadnu realizáciu projektu a dosiahnutie cieľových výsledkov projektu. Pri kontrole pripravenosti sa skúma aj to, či má projekt spoľahlivú stratégiu a dostatočne sa v rámci neho predvídajú témy, ktorými sa zaoberá časť formulára žiadosti týkajúca sa riadenia rizík (t. j. projektové riadenie, ľudské zdroje na realizáciu projektu, pripravenosť v oblasti postupov verejného obstarávania, realistický časový harmonogram, právne prostredie pre realizáciu projektu, dokumentácia súvisiaca s investíciami, miesto a administratívne povolenia...).

Ak sa úvodná fáza v navrhovanom časovom rámci 6 mesiacov úspešne neukončí (ktorýkoľvek z vyššie uvedených krokov nie je dokončený alebo výsledok auditu ex ante a/alebo kontroly pripravenosti je negatívny), poverený subjekt má právo projekt ukončiť (vzhľadom na to, že koncepcia nie je dostatočne pripravená na uvedenie do praxe) a vyradiť ho zo zoznamu schválených projektov EUI-IA. V takom prípade sa na projekt vyplatia len dve paušálne sumy za prípravnú a úvodnú fázu projektu. Ak sa úvodná fáza preruší pred jej ukončením (napr. projekt sa nedokončí), hlavnému mestskému úradu sa uvoľní len paušálna suma predpokladaná na náklady na prípravu projektu.

Úspešne ukončená úvodná fáza je nevyhnutnou podmienkou na získanie finančných prostriedkov z EFRR na realizáciu a začatie realizačnej fázy projektu.

10. AKO ZÍSKAŤ POMOC

Zamestnanci stáleho sekretariátu budú pripravení pomôcť žiadateľom s akýmkoľvek technickými otázkami, ktoré môžu mať počas výzvy na predkladanie návrhov v rámci EUI-IA – podrobnosti nájdete na webovom sídle EUI. Okrem toho:

- Stály sekretariát bude organizovať semináre pre žiadateľov v rôznych mestách Európy. Termíny a miesta konania seminárov pre žiadateľov nájdete na webovej stránke EUI. Počas týchto seminárov budú mať účastníci možnosť dohodnúť si dvojstranné stretnutia s členmi stáleho sekretariátu a/alebo zástupcami EK, aby prediskutovali svoj projektový nápad.
- Budú sa organizovať on-line webináre o konkrétnych aspektoch prípravy a predkladania projektov.
- Na webovej stránke EUI je k dispozícii časť s otázkami a odpoveďami online a budú sa konať dvojstranné konzultácie online.
- Súbor dokumentov k žiadosti (pozostávajúci z referenčného rámca, Usmernenia k EUI-IA, technického usmernenia k platforme na elektronickú komunikáciu (EEP), podrobných pokynov

k vyplneniu formulára žiadosti, ktorý je k dispozícii online vo všetkých jazykoch EÚ v systéme EEP, a pracovného dokumentu s formulárom žiadosti) je k dispozícii na webovom sídle EUI.

11. KLÚČOVÉ DÁTUMY

- **06/05/2024** – vyhlásenie tretej výzvy na predkladanie návrhov EUI-IA
- **06/2024 – 10/2024** – semináre pre žiadateľov a online konzultácie
- **14/10/2024 (14.00 hod. CEST)** – termín na predkladanie formulárov žiadosti
- **03/2025** – orientačný dátum konečného rozhodnutia o schválení projektov
- **09/2025** – dátum ukončenia úvodnej fázy
- **01/10/2025** – začiatok realizácie všetkých schválených projektov

Tešíme sa na vaše návrhy projektov!